

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

**T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

BULGARİSTAN İNŞAAT MALZEMELERİ SEKTÖRÜ RAPORU

**ARALIK 2023
SOFYA**

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
ÜLKE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ	4
Ülke Kimliği	4
BULGARİSTAN EKONOMİSİ.....	4
BULGARİSTAN’IN DIŞ TİCARETİ	6
BULGARİSTAN’IN TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARETİ.....	7
SEKTÖRÜN TANIMI VE RAPORUN KAPSADIĞI ÜRÜNLER	9
BULGARİSTAN’DA İNŞAAT SEKTÖRÜNDE SON GELİŞMELER	9
BULGARİSTAN İNŞAAT SEKTÖRÜNDE GENEL TRENDLER	9
2022 YILINDA GELİŞMELER	10
2023 YILINDA GELİŞMELER	11
SEKTÖRE İLİŞKİN KISA VE ORTA VADEDE BEKLENTİLER.....	12
BULGARİSTAN’DA İNŞAAT MALZEMELERİ SEKTÖRÜ	13
İNŞAAT MALZEMELERİ İMALATI	13
<i>Cam Üretimi</i>	13
<i>Çimento Üretimi</i>	14
<i>Seramik, Porselen, Fayans, Diğer Banyo/Tuvalet Ürünleri</i>	16
<i>Kireç, Alçı</i>	17
<i>Kilden Tuğla, Kiremit vb. Ürünler</i>	18
<i>Diğer İnşaat Malzemeleri Üretimi</i>	19
BULGARİSTAN’DA İNŞAAT MALZEMELERİ PIYASASI	23
<i>Genel Durum</i>	23
<i>İnşaat Malzemeleri Satan/Kullanan Büyük Firmalar</i>	24
İNŞAAT MALZEMELERİ DIŞ TİCARETİ	27
<i>Ürün Grupları Bazında Dış Ticaret</i>	27
<i>Ülkeler Bazında Dış Ticaret</i>	31
Ülkeler Bazında İthalat	31
Ülkeler Bazında İhracat.....	33
<i>Dış Ticaret Hacmi ve Dış Ticaret Dengesi</i>	34
BULGARİSTAN’IN TÜRKİYE’DEN SEKTÖREL İTHALATI.....	35
MEVZUAT	37
UYUMLAŞTIRILMIŞ AVRUPA STANDARDI – HEN	37
HAZIRLIK PROSEDÜRLERİ	37
TEKNİK DOKÜMANTASYON	37
KALİTE BEYANNAMESİ (DECLARATION OF PERFORMANCE)	38
CE İŞARETİ	38
KALİTE BEYANNAMELERİNİN VE TEKNİK DOKÜMANTASYONUN MUHAFAZA EDİLMESİ.....	39
KALİTE İSTİKRARI	39
ETİKETLEME	39
KULLANMA KILAVUZU VE GÜVENLİK BİLGİLERİ.....	39
DÜZELTME EYLEMLERİ (TAKING CORRECTIVE ACTIONS)	39
ULUSAL KURUMLAR İLE İŞBİRLİĞİ	40
UYUMLULUK VE PIYASA DENETİMİ	40
ŞİRKET SORUMLULUKLARI	40
<i>Üreticilerin Sorumlulukları</i>	40

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

<i>İthalatçıların Sorumlulukları</i>	41
<i>Distribütörlerin Sorumlulukları</i>	41
<i>Yetkili Temsilcilerin (Ticari Temsilcilerin) Sorumlulukları</i>	42
<i>Profesyonel Nihai Tüketicilerin Sorumlulukları</i>	42
<i>Nihai Tüketicilerin Sorumlulukları</i>	42
SEKTÖREL FUARLAR	43
İLGİLİ DEVLET KURUMLARI, SEKTÖREL KURULUŞLAR, SEKTÖREL SİTELER	43
KAYNAKÇA:	44

TABLolar

Tablo 1 Bulgaristan Hakkında Genel Bilgiler	4
Tablo 2 2013-2023 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye ile Yıllık Ticareti (Milyon Euro/%)	8
Tablo 3 2013-2022 Döneminde Bulgaristan İnşaat Sektörünün Performansı	10
Tablo 4 Bulgaristan'daki Şişecam Şirketlerinin Mali Durumu	14
Tablo 5 Bulgaristan'da Cam Yünü Üreticileri	14
Tablo 6 Bulgaristan'da Çimento Üreticileri	15
Tablo 7 Bulgaristan'da Seramik Karo Üreticileri	17
Tablo 8 Bulgaristan'da Belli Başlı Kireç ve Alçı Üreticileri	18
Tablo 9 Bulgaristan'da Belli Başlı Kilden Tuğla, Kiremit vb. Ürünler İmalatçıları	18
Tablo 10 2017-2022 Döneminde Bulgaristan'da Kapı-Pencere vb. Üreten Firmaların Ürün Grupları İtibariyle Üretimi (Euro)	19
Tablo 11 Bulgaristan'da Belli Başlı İnşaat Sektörü İçin Metal Konstrüksiyon ve Muhtelif Parça İmalatçıları	20
Tablo 12 Bulgaristan'da Belli Başlı Boya, Cila, Mürekkep, Dolgu Macunu vb. Ürünler İmalatçıları	21
Tablo 13 Bulgaristan'da Belli Başlı Doğaltaştan İnşaat Malzemesi İmalatçıları	22
Tablo 14 2021 Yılında Bulgaristan'da İnşaat Malzemesi Toptan Satışında En Büyük 30 Firma	24
Tablo 15 Bulgaristan'da Bina İnşaatında İştigal Eden Büyük Müteahhitlik Şirketleri	25
Tablo 16 Bulgaristan'da Karayolu Altyapı İnşaatında İştigal Eden Büyük Müteahhitlik Şirketleri	26
Tablo 17 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri Ticareti	29
Tablo 18 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemelerinden En Çok İthal Ettiği Ürün Gruplarının İthalatında Belli Başlı Ticaret Partnerleri	32
Tablo 19 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemelerinden En Çok İhraç Ettiği Ürün Gruplarının İhracatında Belli Başlı Ticaret Partnerleri	33
Tablo 20 2020-2022 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'den İnşaat Malzemeleri İthalatı (Bin Euro) ve Türkiye'nin Bulgaristan'a İnşaat Malzemeleri İhracat Potansiyeli	36
Tablo 21 Bulgaristan'daki Sektörel Fuarlar	43

ŞEKİLLER

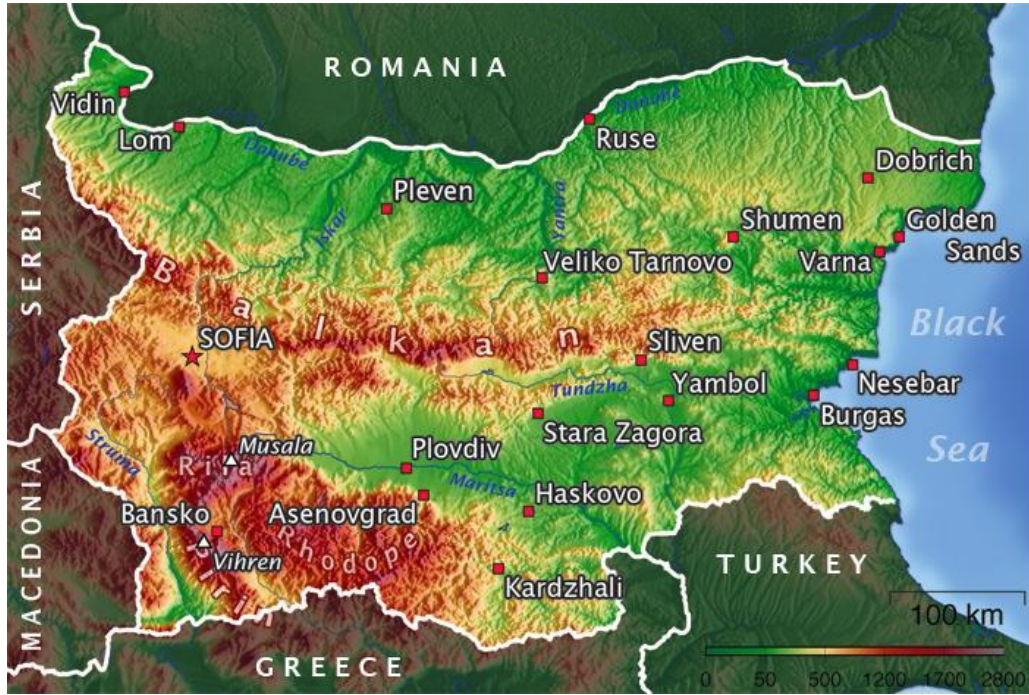
Şekil 1 2013-2022 Döneminde Cari Fiyatlarla Bulgaristan GSYİH'sı (Milyon Euro) ve GSYİH Büyüme Oranları (%)	5
Şekil 2 2013-2022 Döneminde Bulgaristan'ın Dış Ticareti (Milyon Euro)	7
Şekil 3 2020-2022 Döneminde Bulgaristan'da Çimento Üreticilerinin Satış Gelirleri ve Kar/Zararları (Milyon Euro)	16
Şekil 6 2013-2022 Döneminde Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti (Bin Euro)	34

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

GİRİŞ

Bu rapor, T.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği'nce Bulgaristan, Türkiye ve uluslararası kaynaklı verilere dayanılarak hazırlanmıştır. Rapor, inşaat malzemeleri sektörünü ayrıntılı bir şekilde incelemektedir. İçerdiği bilgiler, Türk işadamlarının Bulgaristan pazarına girmeye yönelik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla derlenmiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

ÜLKE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ

Ülke Kimliği

Tablo 1 Bulgaristan Hakkında Genel Bilgiler

Devletin adı	Bulgaristan Cumhuriyeti
Başkenti	Sofya
Yönetim biçimi	Parlamentar Cumhuriyet
Resmi dili	Bulgarca
Alfabetesi	Kiril alfabesi
Dinsel dağılım	Ortodoks Hristiyan, Müslüman
Para birimi	Leva (BGN), 1 Leva=100 stotinki
Ölçü sistemi	Metrik
Üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar	AB, NATO, BM, IMF, WTO, Dünya Bankası
Sabit döviz kurları	Leva/euro – 1,95583
Yüzölçümü	110.993 km ²
Nüfus (2021 sayımı)	6.519.789
Kentsel nüfus	%73,3
Ortalama yıllık nüfus artışı (%)	- 1,2
Mesai saatleri ve günleri	9.00-17.30 – Pazartesi-Cuma
Haftalık çalışma saati (Ortalama)	40
Büyük kentler ve limanlar	Sofya, Filibe (Plovdiv), Varna (liman), Burgaz (liman), Rusçuk (Ruse, liman), Eski Zağra (Stara Zagora), Plevne (Pleven)
Uluslararası telefon kodu	+359

Bulgaristan Ekonomisi

Bulgaristan ekonomisi, serbest piyasa şartlarına göre işleyen, dışa açık, özel sektörü orta düzeyde gelişmiş bir ekonomidir. Dünya Bankası, Bulgaristan ekonomisini üst orta gelirli ekonomi olarak sınıflandırmaktadır. 1 Ocak 2007’de AB’ye tam üye olan Bulgaristan, AB üyeliği koşulları sebebiyle ekonomik yapısında önemli reformlar yapmıştır. AB üyelik döneminde Bulgarların gelirleri satın alma paritesi açısından AB ortalamasının %43’ünden %59’una yükselmiştir. Ancak, kaydedilen olumlu gelişmelere rağmen Bulgaristan, AB’nin en fakir ülkesi olmaya devam etmektedir. Yoksulluk ve sosyal dışlanma tehlikesi altındaki nüfusun payı yıllar itibariyle ciddi bir düşüş yaşamış, 2015’te %43,4 olan bu oran 2022’de 1.571,9 bin kişiye tekabül eden %22,9 olmuştur.

Uluslararası Para Fonu’nun GSYİH ülke sıralamasına göre Bulgaristan 2022 yılında 71’inci sıradadır. Dünya Bankası’nın İş Yapma Kolaylığı 2020 raporunda ise Bulgaristan, 190 ülke içerisinde 61’inci sırada yer almaktadır. Bulgaristan’ın güçlü yönleri düşük kurumlar ve gelir vergisi, çeşitlendirilmiş

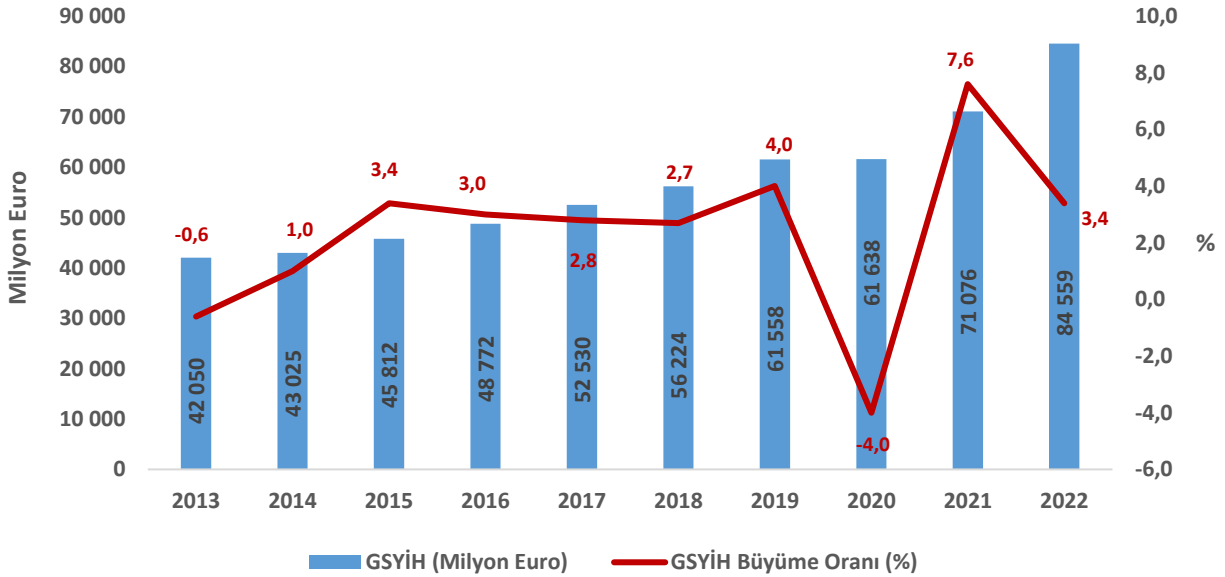

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

üretim tabanı, istikrarlı mali politikalar, görece eğitilmiş iş gücü, lojistik maliyet avantajı ve turizm potansiyelidir. Emek piyasasının durumuna baktığımızda düşük verimlilik, nitelikli iş gücü yetersizliği ve iş gücü göçü dikkat çekmektedir. Ayrıca, gittikçe azalan ve göreceli olarak fakir nüfus (gelir seviyesi AB ortalamasının yarısının biraz üzerinde), yolsuzluk, bürokratik verimsizlik, yarıda sıkıntılar, son dönemlerde yaşanan siyasi istikrarsızlık, parçalanmış siyasi yelpaze, AR-GE faaliyetlerinin kısıtlı kalması da rekabet gücünü etkileyen olumsuz faktörlerdir.

1989 yılından sonra planlı ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçişte yapısal reformların yetersiz kalması nedeniyle Bulgaristan ekonomisi doksanlı yıllarda ciddi krizler yaşamıştır. Yurt dışında pazar kaybına uğramış, üretim daralmış, yaşam standardı önemli ölçüde düşmüş, yerel para büyük oranda değer kaybına uğramıştır. 1997 yılında alınan ekonomik istikrar programı ile birlikte hükümetin para ve döviz politikaları üzerindeki yetkisi sınırlandırılarak bir para kurulu oluşturulmuştur. Döviz kuru istikrara kavuşturulmuş ve 1 Alman markı/1 Bulgar levası (daha sonra 1 euro/1,95583 Bulgar levası) oranında sabitlenmiştir. Bankaların kamu tarafından desteklenmesi politikasına son verilerek, Merkez Bankası özerk bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu kararların ardından Bulgaristan, tarihinin en uzun ekonomik büyüme dönemine girmiştir. Bulgar hükümetlerinin sıkı para ve maliye politikaları ile AB üyeliği süreci sayesinde Bulgaristan ekonomisi, 2007 krizinin başlamasıyla sona eren 9-10 yıllık dönem içinde istikrarlı büyümüş, krize kadarki 5 yıl boyunca banka kredileri, tüketim ve yabancı yatırımların olumlu etkisiyle her yıl %5-6'lık büyüme oranını yakalamıştır.

Şekil 1 2013-2022 Döneminde Cari Fiyatlarla Bulgaristan GSYİH'sı (Milyon Euro) ve GSYİH Büyüme Oranları (%)

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü

GSYİH'nın %4,2 oranında daralma yaşadığı 2009 krizinden sonra, beş yıl boyunca ekonomi ortalama %1,1 oranında büyümüştür. 2015 -2019 döneminde büyüme oranı bir sıçrama ile yılda ortalama

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

%3,2 seviyesine ulaşmıştır. Ancak Covid-19 salgınının etkisi altında geçen 2020 yılında GSYİH %4'lük bir oranla sert bir reel düşüş yaşayarak cari fiyatlarla 61.638 milyon euro seviyesinde gerçekleşmiştir. 2020'den sonra iki yıl art arda %7,6 ve %3,4 büyüyen GSYİH 2022 yılında 84.559 milyon euroya ulaşmıştır.

Bulgaristan GSYİH büyüme oranının, AB ortalamasını yıllar içerisinde çoğunlukla aştığı görülmekle beraber, bu büyümenin yoksulluk ile ekonomik ve sosyal sorunlar üzerine olumlu etkileri henüz sağlanamamıştır. Nitekim, ülkedeki yoksulluk ve eşitsizlik seviyeleri AB'deki en yüksek orana sahiptir. Uzmanlar, büyüme oranının olumlu etkilerinin toplumda görülebilmesi için, uzun vadeli ve kalıcı olarak en azından %5 oranında bir büyümenin sağlanması gerektiğini düşünmektedirler.

Bulgaristan'ın Dış Ticareti

Bulgaristan, küçük, dış ticaret açığı olan, dışa açık bir ekonomidir. Düşük emek verimliliği, öncelikli sektörlerde yatırım eksikliği ve üretimde AR-GE yetersizliği Bulgaristan'ın dış ticaretini olumsuz etkilemektedir. Dünya ticaretinde Bulgaristan'ın payı %1,9 civarındadır. Bulgaristan DTÖ kurallarıyla uyumlu liberal bir dış ticaret rejimi uygulamaktadır. AB üyesi olarak ülkenin dış ticaret mevzuatı AB mevzuatı ile uyumludur.

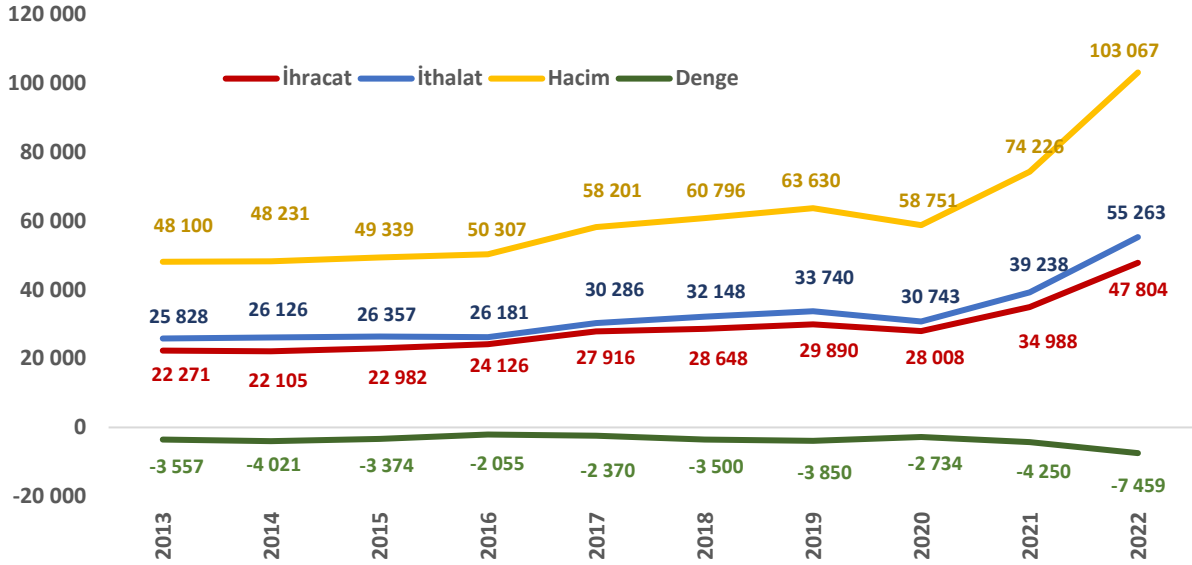
Son on yıllık dönemde (2013-2022) Bulgaristan'ın ihracatı %114,6, ithalatı %114, ticaret hacmi %114,3 artmıştır. Bu rakamlarda dikkat çeken husus ithalat ve ihracatın artış hızlarının dengeli gelişmesidir. 2013-2022 döneminin ilk 8 yılında ihracat yılda ortalama %3,8, ithalat ortalama %2,4, hacim ise ortalama %3 büyümüştür. Ancak pandemi etkilerinin azaldığı 2021 ve 2022 yıllarında Bulgaristan dış ticareti bir sıçrama yaşamış, bu iki yıllık dönemde ihracat yılda ortalama %30,6, ithalat ortalama %34,1 ve hacim ortalama %32,5 artmıştır. Sıçramanın büyük ölçüde uluslararası konjonktür ile uyumlu olarak enerjide, hammaddelerde, gıdada, makinalarda, metallerde, giysilerde meydana gelen yüksek fiyatlardan kaynaklandığı görülmektedir. Bulgaristan, 2022'de AB'de ihracatı en çok artan ülke olmuştur. Diğer yandan, 2013-2020 döneminde yıllık ortalama ihracat artış oranının ortalama ithalat artış oranının üzerinde olduğu için dış ticaret açığı giderek düşerken, 2021-2022 döneminde ithalat artış hızının ihracat artış hızının üzerine çıkmasıyla iki yılda dış ticaret açığında %172,8 oranında bir büyüme meydana gelmiştir.

Aşağıdaki şekil son on yıllık dönemde Bulgaristan'ın dış ticaret verilerinin izlediği seyri yansıtmaktadır.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Şekil 2 2013-2022 Döneminde Bulgaristan'ın Dış Ticareti (Milyon Euro)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

Bulgaristan'ın Türkiye ile Dış Ticareti

İkili ticaretin yakın geçmişini özetlemek gerekirse, 2002-2007 yılları arasında Türkiye-Bulgaristan ticaret hacminin yıllık ortalama %26 gibi yüksek bir oranda büyüdüğü, Türkiye'nin Bulgaristan'ın toplam dış ticaretindeki payının sürekli arttığı, ülkemizin Bulgaristan'ın en büyük ihracat pazarı olduğu, Bulgaristan'ın toplam ihracatının %10'dan fazlasını Türkiye'ye yaptığı ve iki ülkenin karşılıklı ticaretinin sürekli dengede olduğu vurgulanmalıdır.

Ancak, uluslararası mali krizin etkisiyle 2008 yılında iki ülke arasındaki toplam ticaret hacmi yıllık bazda %10 azalmış, 2009 yılında ise %35 oranında bir düşüş yaşanmıştır. 2007 yılında 3.050 milyon euroya ulaşan ticaret hacmi doruğu kriz sonrasında ancak 2012 yılında 3.152 milyon euroluk ticaret hacmi ile aşılabilmektedir.

Krizin etkilerinin azalmaya başlamasıyla ikili ticaret, 2014 yılına kadar dengesiz bir şekilde Türkiye aleyhine gelişmiştir. Söz konusu dönemde Bulgaristan'ın Türkiye'ye ihracatı yıllık ortalama %11,4'lük oran ile büyümüş, Türkiye'den ithalat ise %4,7'lik yıllık büyüme oranında kalmıştır. Netice itibarıyla 2009 yılında ikili ticarete 89 milyon euro açık veren Bulgaristan, dengeyi lehine dönüştürerek 2014 yılında 683,3 milyon euroluk fazla vermiştir. 2015-2022 döneminde ise trend tersine dönmüştür. Türkiye'ye ihracat ortalama %3,9 yıllık oranla artmış, Türkiye'den ithalat ise %14,9'lük bir yıllık büyüme oranına ulaşmıştır. Bu gelişme sayesinde Bulgaristan'ın Türkiye ile dış ticaret fazlası açığa dönüşmüştür ve son olarak 2022 yılında söz konusu açık 1.421,1 milyon euro seviyesinde gerçekleşmiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2022 yılında Bulgaristan'ın Türkiye'ye ihracatı 2,82 milyar euro seviyesinde gerçekleşmiş, yıllık bazda %31,3 oranında bir artış meydana gelmiştir. Türkiye, Bulgaristan'ın ihracatında %5,9'luk payla, beşinci sırada yer almıştır. Aynı dönemde Bulgaristan'ın Türkiye'den ithalatı 4,25 milyar euro olmuş, ithalatta yıllık bazda %38,6 oranında bir artış meydana gelmiştir. Toplam ithalattaki %7,7'lik payıyla ülkemiz Bulgaristan'ın dördüncü büyük ithalat partneri olmuştur. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 7,1 milyar euro olmuştur. Bulgaristan'ın Türkiye ile ticaret hacminin Bulgaristan'ın toplam ticaretindeki payı %6,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, Almanya ve Romanya'nın ardından Bulgaristan'ın üçüncü büyük ticaret ortağı olmuştur. 2022 yılında Türkiye'ye ihracatta artış Türkiye'den ithalattaki artıştan küçük olduğu için Türkiye lehindeki denge 2022 yılında %55,7 büyüyerek 1,42 milyar euroya ulaşmıştır.

Aşağıdaki şekilde son on yıllık dönemde Bulgaristan'ın Türkiye ile ticaret verileri yer almaktadır.

Tablo 2 2013-2023 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye ile Yıllık Ticareti (Milyon Euro/%)

Yıl	İhracat			İthalat			Hacim			Denge
	Değer	Değişim	Türkiye'nin Payı	Değer	Değişim	Türkiye'nin Payı	Değer	Değişim	Türkiye'nin Payı	
2012	1 958	13,0%	9,4%	1 194	11,0%	4,7%	3 152	12,2%	6,8%	763
2013	2 004	2,4%	9,0%	1 378	15,4%	5,3%	3 382	7,3%	7,0%	626
2014	2 077	3,6%	9,4%	1 393	1,1%	5,3%	3 470	2,6%	7,2%	683
2015	2 006	-3,4%	8,7%	1 437	3,1%	5,5%	3 443	-0,8%	7,0%	570
2016	1 889	-5,8%	7,8%	1 603	11,6%	6,1%	3 492	1,4%	7,0%	286
2017	2 481	31,3%	8,9%	1 880	17,3%	6,2%	4 361	24,9%	7,5%	601
2018	2 234	-10,0%	7,8%	2 021	7,5%	6,3%	4 255	-2,4%	7,0%	212
2019	2 172	-2,8%	7,3%	2 207	9,2%	6,5%	4 379	2,9%	6,9%	-36
2020	1 806	-17,0%	6,4%	2 189	-0,8%	7,1%	3 995	-8,9%	6,8%	-383
2021	2 151	19,1%	6,1%	3 064	40,0%	7,8%	5 215	30,5%	7,0%	-913
2022	2 839	32,0%	6,0%	4 249	38,7%	7,7%	7 088	35,9%	6,9%	-1 409
01_06 2022	1 505	35,7%	6,5%	2 127	58,9%	8,0%	3 631	48,3%	7,3%	-622
01_06 2023	1 335	-11,3%	6,0%	1 955	-8,1%	7,9%	3 290	-9,4%	7,0%	-621

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2022 yılında Türkiye Bulgaristan'a en çok petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar, bakır cevherleri ve konsantreleri, bakır teller, elektrik enerjisi, işlenmemiş alüminyum, demir/çelik yassı mamul, izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler, tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar ihraç etmiştir. Arıtılmış bakır ve işlenmemiş bakır alaşımları, petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, izole edilmiş teller ve kablolar, demir-çelik hurdaları, işlenmemiş kurşun, işlenmemiş çinko, propilen ve diğer benzer polimerler, sülfirik asit, oleum, kakao hamuru 2022 yılında Bulgaristan'ın Türkiye'ye en çok ihraç ettiği ürün grupları olmuştur.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

SEKTÖRÜN TANIMI VE RAPORUN KAPSADIĞI ÜRÜNLER

Alçı, çimento, boyalar, vernikler, plastik inşaat malzemeleri, ağaçtan inşaat malzemeleri, duvar kağıtları, işlenmiş doğal taşlar, mineral yünler, asfalt/alçı/çimento/betondan eşya, tuğlalar, karolar, kiremitler, seramik kaplamalar, seramik sağlık gereçleri, düz cam, yalıtımlı cam, cam tuğla, cam yünü, demir-çelik çubuk/profiller/teller, çivi, somun, sıhhi gereçler, tuvalet eşyası aksamı, demir-çelik boru ve bağlantı parçaları, vida, cıvata, demir-çelik radyatörler, alüminyumdan inşaat malzemeleri, kilitler, ısıtma/soğutma cihazları, asansörler/liftler, musluklar, vanalar, elektrik malzemeleri, yalıtımlı kablolar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar raporun kapsamına giren ürün gruplarıdır.

BULGARİSTAN'DA İNŞAAT SEKTÖRÜNDE SON GELİŞMELER

İnşaat malzemeleri kısaca, bina yapımı ve diğer inşaat mühendisliği işleri dahil olmak üzere, tüm yapı işlerinde sürekli olarak kullanılmak üzere üretilen ürünlerdir. İnşaat malzemeleri sektörü de söz konusu ürünlerin imalatı ve piyasaya sürülmesi ile ilgili faaliyet alanlarını kapsamaktadır. Bu çerçevede, inşaat sektörü inşaat malzemeleri ihtiyaçlarının ana belirleyicisidir. İnşaat sektöründeki hareketlilik inşaat malzemeleri satış hacimlerini, inşaat sektörünün yapısı ise talep edilen inşaat malzemeleri türlerini etkilemektedir.

Bulgaristan İnşaat Sektöründe Genel Trendler

Yapılan bazı araştırmalar, inşaat sektörü başta olmak üzere, ekonominin 2009-2010'da yaşanan krizden çıkması için AB fonlarının kilit rol oynadığına işaret etmektedir. 2015 yılı, program döneminin tamamlanması sebebiyle büyük meblağların kullanıldığı yıl olmuştur. 2015 yılında inşaat sektöründe 2012-2019 döneminin 9,1 milyar euro büyüklüğünde en büyük çıktısı elde edilmiştir. Ancak 2016'da inşaat sektöründe meydana gelen artış devam ettirilememiş, sadece bir yılda AB fonlarından kaynak kullanımının asgari düzeye inmesiyle inşaat sektörü çıktısı %35,2 oranında keskin bir düşüş yaşamış ve kriz sonrası dönemde en düşük seviyesine ulaşmıştır. 2017-2020 döneminde sektörde yıllık büyüme oranı %19 gibi çarpıcı düzeyde gerçekleşmiş ve çıktı 2017'deki 6,9 milyar euroluk seviyesinden 2020'de 11,9 milyar euroluk seviyeye yükselmiştir. Covid-19 pandemisinin damgasını vurduğu kriz yılı 2020'de inşaat sektörünün birçok göstergede ekonomi genelinden daha iyi performans sergilediği dikkat çekmiştir. Ancak ekonomik krizin 2021 yılında küresel çapta yaygınlaşması Bulgaristan inşaat sektörü üzerinde olumsuz etkilerini göstermiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 3 2013-2022 Döneminde Bulgaristan İnşaat Sektörünün Performansı

Yıl	İnşaat Sektörü Çıktısı (Milyar Euro)	Sektörde Çalışanlar (Bin Kişi)	Sektörel Katma Değer (Milyar Euro)	İnşaatın Toplam Katma Değer İçindeki Payı
2013	6,5	179	1,7	4,8%
2014	7,6	178	1,7	4,4%
2015	9,1	182	1,7	4,4%
2016	5,9	175	1,6	3,9%
2017	6,9	175	1,9	4,1%
2018	8,1	185	2,0	4,2%
2019	8,9	196	2,4	4,5%
2020	11,9	192	2,6	4,9%
2021	8,2	196	2,6	4,4%
2022	8,8	198	2,6	3,1%

Kaynak: Bulgaristan İnşaat Odası

2022 Yılında Gelişmeler

Pandemi çalışma alışkanlıklarını değiştirmiş, ofis kullanımı ve ofis alanları talebi üzerinde büyük bir negatif etki yaratmıştır. Bunun sonucunda yeni iş merkezleri inşaatı da doğal olarak azalmıştır. 2019 yılına kıyasla 2022 yılında bu azalış %79,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yine de 2022 yılında pandeminin etkilerinin azaldığı görülmektedir. Şöyle ki, inşaatına başlanan ofis alanlarında önceki yıla göre %4,37 oranında bir artış meydana gelmiştir. Diğer taraftan, pandemi döneminde düşük banka faiz oranlarının da etkisiyle konutlara olan talepte artış yaşanmış, inşaatına başlanan konutlarda %12,31 oranında bir büyüme gözlenmiştir. Turizm sektörü pandemiden en çok etkilenen sektörler arasında yer almaktadır. Pandemiyle birlikte otel inşaatı ve modernizasyonu faaliyetlerinde bir durgunluk yaşanmıştır. 2022’de inşaatına başlanan otel alanlarında yıllık bazda %34,69 oranında bir düşüş gözlenmiştir. Ticari parklara olan ilgide artış meydana gelmiş ve inşaatına başlanan ticari alanlar %37,31 oranında artmıştır.

Bulgaristan’da 2021-2023 döneminde birçok kez genel seçim yapılmış ve hükümet kurulamamıştır. Yaşanan siyasi istikrarsızlıktan dolayı AB fonlarından, özellikle de Ulusal Toparlanma ve İstikrar Planı kapsamında tahsis edilecek kaynaklardan faydalanma gecikmiştir. Böylece ülkede AB finansmanı ile gerçekleştirilecek altyapı projelerinde bir gelişme kaydedilememiştir.

2022 yılında küresel ve yerel çapta meydana gelen enflasyon Bulgaristan’da müteahhitlik sektörünü en çok etkileyen gelişmelerdendir. Yüksek enflasyon hem maliyetleri artırmış, hem de halkın satın alma gücünü düşürmüştür. Ukrayna’daki savaş nedeniyle bazı inşaat malzemelerinin tedariklerinde sorunlar yaşanmıştır. Yılın sonuna kadar tedariklerdeki sorunlar giderilmiş, savaşın başlangıcında meydana gelen fiyat zirvelerinden düşüş yönünde bir seyir izlenmiştir. Ancak ağaç ve orman ürünlerinde, demir-çelikte, ısı yalıtım malzemelerinde ve betonda fiyatlar geçmişteki duruma kıyasla

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

daha yüksek bir seviyede de olsa istikrara kavuşmuştur. Bazı malzemelerde (örneğin cephe kaplama malzemeleri vb.) Türkiye’den ithalat artmıştır.

2022 yılında Bulgaristan inşaat sektörü çıktısı yıllık bazda %6,5 artarak 8.770 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. Bina inşaatı, inşaat sektörünün %56,5’ini oluşturmuş olup, 4.953 milyon euroluk üretim gerçekleştirmiştir. Bu alt sektörde 2021 yılına göre %7,1’lik bir artış yaşanmıştır. Altyapı projelerinde üretim yıllık bazda %5,8 artarak 3.817 milyon euro seviyesine ulaşmış olup, bu alt sektör toplam inşaat sektörü çıktısının %43,5’ini oluşturmuştur. İnşaat sektöründe yaratılan gayri safi katma değer 2.636 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu rakam toplam katma değerinin %4,5’ine, GSYİH’nın ise %3,1’ine tekabül etmiştir.

2022 yılında inşaat alanında 2.758 milyon euro değerinde 3.958 adet kamu ihale sözleşmesi imzalanmıştır. 2021 yılına göre sözleşme sayısında %0,65 oranında bir düşüş, sözleşme değerlerinde ise %48,3 oranında bir artış meydana gelmiştir.

2022’de sektörde çalışanların sayısı %1,2 oranında artarak 198,2 bin kişi olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu rakam ekonomi genelinde çalışanların %5,66’sını teşkil etmektedir. 2022 yılında sektörde ortalama yıllık çalışma ücreti %6,1 artarak 7.957 euro olmuştur. Sektördeki ücretler ekonomideki genel ortalamanın %73,7’si kadardır.

2022 yılında inşaat sektöründe 48,6 milyon euro doğrudan yabancı yatırım çıkışı olmuştur. 2021 yılında sermaye çıkışı 28,7 milyon euro seviyesinde gerçekleşmiştir. Ekonomi genelinde ise 2021 yılında 1,6 milyar euro, 2022 yılında 2,4 milyar euro doğrudan yabancı yatırım yapılmıştır.

2023 Yılında Gelişmeler

2023 yılının ilk yarısında inşaat sektörü çıktısı yıllık bazda %19 artarak 4.051 milyon euro olmuştur. Artış bina inşaatında %21,4, altyapı projelerinde %15,7 olmuştur. Çıktı ise sırayla 2.363 milyon euro (%58,3’lük pay) ve 1.688 milyon euro (%41,7’lik pay) olarak gerçekleşmiştir. 2016-2021 döneminde her yılın ilk çeyreğinde inşaat sektörü çıktısı yıllık bazda hep artmış ve dönemin sonunda 5.237 milyon euroluk bir zirveye ulaşmıştır. 2022 yılındaki keskin düşüşten sonra 2023 yılının ilk yarısında önemli bir artış görülmüş, ancak 2021 yılı ilk yarı seviyesine ulaşamamıştır.

2023 yılının ilk çeyreğinde inşaat sektöründe yaratılan gayri safi katma değer 645 milyon euro olarak gerçekleşmiş, bu da GSYİH’nın %3,2’sine tekabül etmiştir. İkinci çeyrekte inşaat sektörü gayri safi katma değeri 819 milyon euro ve toplam GSKD’de payı %3,8 olmuştur. 2023 yılının ilk yarısında inşaat sektöründe ortalama 202,2 bin kişi çalışmıştır. İşsizlerin sayısı ise 15,1 bin olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde sektörde ortalama aylık ücret yıllık bazda %18,8 artarak 742 euro olmuştur.

2023 yılının ilk yarısında inşaat sektöründe 1.856 milyon euro değerinde 1.986 kamu ihale sözleşmesi imzalanmıştır. Önceki yılın aynı döneminde göre sözleşme sayısında %80,5 (886 adet) ve

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

değerinde de %138,7'lik (1.079 milyon euro) bir artış meydana gelmiştir. Sözleşmelerin %71,4'ü belediyeler, %14,4'ü bakanlık ve ajanslar, %8,8'i hastane ve okullar ve %5,2'si elektrik/su vb. hizmetler sunan şirketler tarafından imzalanmıştır. Altyapı sözleşmelerinin payı %44,2, bina yapım sözleşmelerinin payı %42,5, enerji altyapısı sözleşmelerinin payı %7,1, su/kanalizasyon altyapısı sözleşmelerinin payı ise %6,2 olmuştur. 1.778 sözleşme şirketlerle (pay sayıda %89,5, değerinde %35,1 olarak gerçekleşmiştir), 208 sözleşme ise konsorsiyumlar/birleşmeler (pay sayıda %10,5, değerinde %64,9 olmuştur) ile imzalanmıştır.

2023 ilk yarısının sonunda İnşaat Siciline kayıtlı toplam firma sayısı 6.896'dır. Personel kriterine göre büyük şirketlerin payı %0,9, orta ölçekli şirketlerin payı %11,6 ve küçük şirketlerin payı %87,5'tir. İnşaat siciline kayıtlı 16 Türk firma bulunmaktadır. Yabancı sermayeli şirketlerin toplam sayısı 52'dir.

Sektöre İlişkin Kısa ve Orta Vadede Beklentiler

Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün Haziran 2023'te ekonomik konjoktüre ilişkin yaptığı bir çalışma, müteahhitlik şirketlerinin üç aylık olumsuz beklentileri olduğuna işaret etmektedir. Ekonomik belirsizlikler, hammadde fiyatları ve yetersiz sayıda nitelikli personel sektörün gelişimi önündeki temel engeller olarak addedilmektedir. Müteahhitlerin çoğunluğu satış fiyatlarında değişim beklememektedir.

2021-2023 döneminde ülkede yaşanan siyasi istikrarsızlık 2021-2027 program döneminde AB fonlarından sağlanacak ve pandeminin olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla Ulusal Toparlanma ve İstikrar Planı kapsamında tahsis edilecek finansman kullanımının gecikmesine ve müteahhitlik hizmet ihalelerinde sıkıntılar yaşanmasına sebebiyet vermiştir.

2022 yılında inşaat malzemelerinde ulaşılan yüksek fiyat seviyeleri maliyetin %27 oranında artışına sebep olmuştur. Diğer taraftan, enflasyon nedeniyle satın alma gücünde bir düşüş de meydana gelmiştir. Uzmanlar, bu etkenlerin bina inşaatı piyasasında talebi düşürdüğünü ve büyük riskler oluşturduğunu değerlendirmektedir. Enflasyonla mücadelede uygulanan faiz artış politikaları sonucunda ise konut kredilerinde bir düşüş yaşanacağı, bunun da konut talebine olumsuz yansımalarının olacağı öngörülmektedir. Orta vadede altyapı projelerinde büyük olmasa da bir yükseliş trendi olması beklenmektedir. Bu sayede müteahhitlik sektöründe orta vadede cüzi bir büyüme oranlarına ulaşılabileceği değerlendirilmektedir. Şöyle ki, Bulgaristan'da inşaat sektörü çıktısının 2023 yılında %2, 2024 yılında %1,9 büyüyeceği öngörülmektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

BULGARİSTAN'DA İNŞAAT MALZEMELERİ SEKTÖRÜ

İnşaat Malzemeleri İmalatı

Bulgaristan'da inşaat malzemeleri üretimi hem madencilik sektörünün bir parçası olarak hem de sınai üretim olarak geleneksel ve köklü bir faaliyet alanıdır. 2022 yılında Bulgaristan'da 2,15 milyar euro değerinde 126,6 milyon ton maden üretimi gerçekleşmiştir. Maden üretim hacminin %11'i endüstriyel hammadde, %28'i kum, taş, çakıl ve %0,3'ü ise doğal taş olmuştur. Metal cevherler haricinde madencilik sektörünün ürettiği malzeme ve hammaddelerin toplam değeri 384,6 milyon eurodur. Bulgaristan'ın mevcut inşaat malzemeleri üretim altyapısı, ürünlerde büyük çeşitlilik ve kalite, sektörde istihdam edilen nitelikli işgücü ve gelişmiş ticari ilişkiler sektördeki üretimin başarılı olmasını sağlayan temel unsurlardır. Cam, tuğla, seramik, çimento, doğal taş, kireç, alçı, kil üretimi eskilere dayanmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle üretimine başlanan; hafif beton dolguları, gazbeton blokları, inovatif izolasyon malzemeleri, kuru inşaat karışımları v.b. gibi bazı inşaat malzemeleri de Bulgaristan sanayi sektöründe yerlerini almayı başarmıştır.

Pandemi ve Ukrayna'daki savaş küresel çapta tedarik zincirlerinin kırılmasına ve enerji ürün fiyatlarının artışına sebep olmuştur. Bunun sonucunda inşaat sektörü ana girdileri olan inşaat malzemelerinin tadarikinde sıkıntılar yaşanmış, fiyatlarında önemli artışlar meydana gelmiştir. Bu sebeple bazı ürünlerde üretim aşırı maliyetli olduğu için şirketler zarar etmiştir. Öte yandan, inşaat sektörünün istikrarlı gelişimi inşaat malzemesi tedarikinin kesintisiz ve sorunsuz olmasına bağlıdır. Hal böyleyken, bazı ürünlerin üretimi için talep yönünden daha elverişli koşullar oluşmuştur.

Son birkaç yıllık art arda yaşanan kriz döneminde altyapı projelerinde bir durgunluk meydana gelmiş, konut inşaatı ise göreceli olarak canlılığını muhafaza etmiştir. Bu kapsamda inşaatta kullanılan malzeme talebinde nitelik bakımından bir değişiklik olmuştur.

Cam Üretimi

2022 yılında Bulgaristan'daki cam üretici şirket cirolarında görülen büyük artışlara rağmen maliyet artışları, özellikle enerji girdi fiyatlarında daha önce görülmemiş artışlar, şirketlerin mali sonucunu olumsuz etkilemiştir.

Bulgaristan'da irili ufaklı muhtelif cam ürünü üreticisi bulunmaktadır. Ancak inşaat malzemesi olarak kullanılan düzcam üretimi sadece Trakya Glass Bulgaria tarafından gerçekleştirilmektedir. Bulgaristan'da Trakya Glass Bulgaria Türk Şişecam'ın Eski Cuma (Tırgovişte) şehrinde bulunan yatırımının bir parçasıdır. Şişecam'ın bahse konu cam üretim kompleksinde düzcam haricinde Paşabahçe Bulgaria'nın tesisinde cam ev eşyası, Şişecam Otomotiv Bulgaria'nın tesisinde ise oto cam üretimi yapılmaktadır. Şişecam, 600 milyon euroluk yatırımı ile Bulgaristan'daki en büyük Türk şirketi olup, 3.400 kişi istihdam etmektedir. Paşabahçe Bulgaristan fabrikası firmanın toplam üretiminin %28'ini gerçekleştirmektedir. Şişecam grubu bünyesinde Türkiye'den sonra en çok otocam üretimi Bulgaristan fabrikasında gerçekleştirilmektedir. Trakya Glass Bulgaria'nın 2022 yılında satış gelirleri

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

yıllık bazda %34,3 artarak 230,5 milyon euro düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde kar artış oranı %25,1 olup, gerçekleşen karı 25,1 milyon euro düzeyinde olmuştur. 2022 yılında düzcamların üretimi dışındaki üretim alanlarında satış gelir artışı görülse de yıl zarar ile tamamlanmıştır. Nitekim, 2022 yılında Şişecam'ın Bulgaristan yatırımının satış gelirleri %30,6 artarak 437 milyon euroya ulaşmasına rağmen toplam karı %32,1 oranında azalmış ve 17,4 milyon euro seviyesinde gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda Şişecam Bulgaristan'daki şirketlerinin mali bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4 Bulgaristan'daki Şişecam Şirketlerinin Mali Durumu

Şirket	Satış Geliri (€)			2022/2021 Gelirde Değişim (%)	Kar/Zarar (€)			2022/2021 Karda Değişim (%)
	2020	2021	2022		2020	2021	2022	
Trakya Glass Bulgaria	117 791 935	171 699 483	230 543 043	34,3%	-4 064 770	20 095 305	25 141 756	25,1%
Paşabahçe Bulgaria	99 032 124	111 337 386	151 320 411	35,9%	6 968 908	4 019 777	-4 678 832	-216,4%
Şişecam Otomotiv Bulgaria	46 812 351	51 567 365	55 090 678	6,8%	-2 069 710	1 474 054	-3 097 918	-310,2%
Toplam Şişecam Yatırımı	263 636 410	334 604 234	436 954 132	30,6%	834 428	25 589 136	17 365 006	-32,1%

Kaynak: ICAP

İnşaat sektöründe muhtelif kullanım alanları olan cam profilleri çok sayıda şirket tarafından üretilmektedir. En büyükleri Staklopaket – TA (cirosu 6,2 milyon euro), Glassproekt (6,1 milyon euro), Glassco (5 milyon euro), Bul-It Glass (4,5 milyon euro), MT Plast'tır (4,2 milyon euro).

Halihazırda Bulgaristan'da iki cam yünü üreticisi bulunmaktadır. Söz konusu üreticiler küçük çaplı firmalardır.

Tablo 5 Bulgaristan'da Cam Yünü Üreticileri

Şirket	Şehir	Email	Son Mali Yıl	Satış Geliri (€)	Kar/Zarar (€)
BALGARSKI BERGMAN	Garchinovo	bbergman@abv.bg	2021	628 889	-231 615
SIMAT	Gabrovo	simat.factory@gmail.com	2021	8 181	-37 324

Kaynak: ICAP

Çimento Üretimi

Bulgaristan'da çimento üretimi geleneksel bir sektördür. Planlı ekonomi döneminde açılan işletmeler piyasa ekonomisine geçişte özelleştirme yoluyla özel sektörün eline geçmiş, sektörde üretim hiç durmadan günümüze kadar devam etmiştir.

Çimento endüstrisi küresel çapta karbon emisyonlarının %8'ini üretmektedir. Avrupa'da ve gelişmiş ülkelerde çimento endüstrisinin karbonsuzlaştırılması çabaları 25 yıl önce başlamıştır. Endüstri, ağır sanayi dallarından olduğu için yeniliklerin daha yavaş girebildiği bir sektördür. Ancak Avrupa'nın 2050 yılına kadar "iklim nötr" hedefine ulaşması yolunda "Yeşil Mutabakat" kapsamında alınan önlemlerin bazı etkilerinin görülmesi gereken yıl olarak belirlenen 2030'a yaklaşırken işletmelerin

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

teknolojik dönüşümlerini hızlandırdığı gözlenmektedir. Nitekim, Bulgaristan'da bu süreçte sektördeki tesisler Avrupa Birliği gereklerinin yerine getirilmesi kapsamında büyük bir teknolojik dönüşüm yaşamıştır.

Son yıllarda yaşanan krizler sonucunda artan enerji fiyatları, sektördeki şirketleri enerji girdileri kapsamında optimizasyon ve inovatif çözümler arayışına itmiştir. Diğer taraftan sektördeki satış, lojistik ve tedarik süreçlerinde dijitalleşme oldukça etkin kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişme sayesinde giderlerde düşüş sağlanmış, işgücü yetersizliği sorununa kısmen çözüm bulunmuştur.

Tablo 6 Bulgaristan'da Çimento Üreticileri

Şirket	Tesisin Bulunduğu Şehir	Telefon	Web	Email	Çalışan Sayısı
HEIDELBERG MATERIALS DEVNYA	Devnya	0035951997323	https://www.heidelbergmaterials.bg/en		227
HOLCIM BULGARIA	Beli İzvor	0035992661396	https://www.holcim.bg/bg	communication-bgr@holcim.com	224
ZLATNA PANEGA CEMENT	Zlatna Panega	0035929760070	https://www.titan.bg/	site_admin@titan.bg	226
HEIDELBERG MATERIALS VULKAN	Dimitrovgrad	0035951997323	https://www.heidelbergmaterials.bg/en		46

Kaynak: ICAP

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere Bulgaristan'da çimento üretimi dört şirket tarafından gerçekleştirilmektedir. 2021 yılında ülkede çimento sanayinin satış gelirleri önceki yıla göre %27,9 artmış, 223,7 milyon euroya ulaşmıştır. 2022 yılında ise artış sadece %2 oranında gerçekleşmiş ve satış gelirleri 228,1 milyon euro seviyesinde kayıtlara geçmiştir. 2021 yılı sektörün karı bakımından da 2022'ye nazaran iyi bir yıl olmuştur. Şöyle ki, 2021 yılında sektörün elde ettiği kar yıllık bazda %150,1 artarak 72,4 milyon euro seviyesinde gerçekleşmiştir. 2022 yılında ise bu rakamlar sırayla -%60,5 ve 28,6 olmuştur.

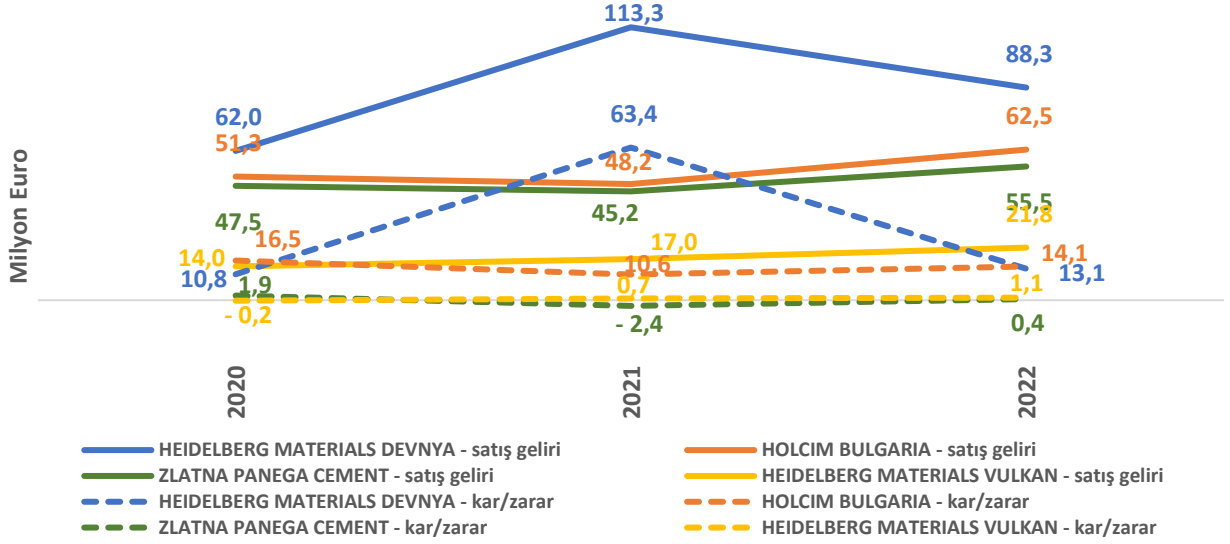
Satış gelirleri bakımından en büyük olan Heidelberg Materials Devnya şirketi küresel çapta büyük inşaat malzemeleri üreticisi Alman Heidelberg Materials şirketine aittir. 2023 yılına kadar ünvanı Devnya Cement olan şirket 2015 yılında yaptığı 169 milyon euroluk yatırımından sonra günlük 4.000 ton çimento üretim kapasitesine ulaşmıştır. Üretimin %70'i yerel piyasada satılmakta, %30'u ise Karadeniz ülkeleri başta olmak üzere yurt dışına ihraç edilmektedir. Heidelberg Materials aynı zamanda Dimitrovgrad kasabasında bulunan satış geliri bakımından en küçük çimento üreticisi Heidelberg Materials Vulkan şirketinin de sahibidir. İsviçreli Holcim şirketi Bulgaristan'ın Beli İzvor kasabası yakınında bulunan çimento üretim tesisine sahiptir. Holcim Bulgaria satış gelirleri bakımından Bulgaristan'da ikinci büyük çimento üreticisidir. Zlatna Panega'da Yunan Titan şirketinin yatırımı Zlatna Panega Cement Bulgaristan'da çimento sanayinde üçüncü büyük şirkettir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Şekil 3 2020-2022 Döneminde Bulgaristan'da Çimento Üreticilerinin Satış Gelirleri ve Kar/Zararları (Milyon Euro)

Kaynak: ICAP

Seramik, Porselen, Fayans, Diğer Banyo/Tuvalet Ürünleri

Sevlievo kasabasında bulunan Ideal Standard – Vidima şirketi hem seramik banyo ürünleri hem de metal banyo/tuvalet aksamı üretmektedir. Şirket, Belçika merkezli Ideal Standard International'ın (ISI) bir parçasıdır. 7 ülkede yatırımı olan ISI grubunun üretiminin %60'ı Sevlievo'da gerçekleştirilmektedir. Ideal Standard – Vidima'nın ürettiği ürünler İngiltere, İtalya, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da satılmaktadır. Şirket 3.000 kişiye istihdam sağlamaktadır. Seramik banyo ürünleri imalatının gerçekleştiği tesisin yıllık üretim kapasitesi 2,5 milyon adettir. Ideal Standard – Vidima, seramik banyo ürünlerinin yanı sıra musluk ve duş da üretmektedir. 180 model kapsamında imalat yapılan söz konusu ürünlerde günlük üretim kapasitesi 20.000 adettir. Ideal Standard – Vidima'nın yıllık satış gelirleri yaklaşık 255 milyon eurodur. 2024 yılının başında şirketin Alman Villeroy & Boch tarafından satın alınması beklenmektedir.

Roca Bulgaria, Bulgaristan'da büyük seramik banyo/tuvalet gereçleri üreticisidir. Şirket, uluslararası Roca Grubu'nun bir parçasıdır. Bulgaristan'ın Kaspiçan kasabesindeki tesisinde Fayans markası altında üretim gerçekleştirmektedir. Roca, ülke piyasasında hem Fayans markasıyla hem de Roca ve Laufen markalarıyla yer almaktadır. Roca Bulgaria'nın 2021 yılı satış gelirleri 28,3 milyon eurodur.

Bulgaristan'da en büyük seramik karo üreticisi KAI Group'tur. KAI Group'a ait Kemallar (İsperih) şehrinde Han Asparuh adlı tesis ve Şumnu kentinde Han Omurtag adlı tesis bulunmaktadır. 2015 yılında Amerikan Mohawk Industries şirketi KAI Group'u satın almıştır. Yıllık üretim kapasitesi 28 milyon m² karo olan şirketin ürünleri Avrupa ülkeleri başta olmak üzere toplam 25 ülkede satılmaktadır. İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Belçika ve İskandinavya ülkeleri, Macaristan,

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Çekya, Slovakya, Polonya ve Hırvatistan'da şirketin ürünleri iyi bilinmektedir.¹ KAI Group seramik üretiminin yarısından fazlasını yurtdışına ihraç etmektedir. Şirketin ürünleri boyut, renk, parlaklık, kullanım alanı bakımından büyük çeşitlilik arz etmektedir.

Diğer büyük seramik karo üreticisi Bulgaristan'ın Rusçuk kentinde mukim Keros Keramika şirkettir. Keros Keramika, İspanyol Keros Cerámica'nın yatırımdır. Şirket üretim tesisinin stratejik konumu ürünlerinin ağırlıklı olarak satıldığı Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine hızlı erişim imkanı sağlamaktadır. Üretilen ürünler çeşitli tasarım ve tarzda olup, duvar ve yer kaplamaları için kullanılmakta ve 100'ü aşkın ülkede satılmaktadır.² Şirket ürünlerinin en çok satıldığı ülkeler Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan'dır.

Bulgaristan'da seramik karo üretimi alanında bir Türk yatırımı da bulunmaktadır. 2016 yılı başında Türk Akgün Grubu, Bulgaristan'da Novi Pazar'daki fayans fabrikasını satın almıştır. Türk stratejik yatırımcı tarafından fabrikanın satın alınması sayesinde, daha önce kapalı olan tesis yeniden faaliyete başlamıştır. Yıllık üretim kapasitesi 5 milyon m² aşmaktadır.³ Firma, "Dura-Tiles" markasıyla Bulgaristan seramik karo pazarında %10'luk paya sahiptir. Ürünlerinin %80'inden fazlasını ise ihraç etmektedir. Romanya, Sırbistan, Bosna-Hersek, Kuzey Makedonya, Hırvatistan, Yunanistan, Moldova, Macaristan, İsrail, ABD, Lübnan ve Türkiye'de şirket ürünleri çok iyi tanınmaktadır.⁴

İzida-1894 şirketi 2023 yılına kadar hazır karoya şekil vererek faaliyetlerini sürdürmüştür. 2023 yılında Elin Pelin kasabasında yaptığı 100 kişiye istihdam sağlayacak 7,2 milyon euroluk yatırım ile faaliyetini seramik karo üretimine yönlendirmiştir. Söz konusu yeni yatırım sonucunda şirket, 9.000 m² günlük üretim kapasitesine erişmeyi hedeflemektedir.⁵

Tablo 7 Bulgaristan'da Seramik Karo Üreticileri

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	2021 Satış Geliri (€)	2021 Kar/Zarar (€)
KHAN ASPARUH	İsperih	http://www.kai.bg	info@kai.bg, sales@kai.bg	929	69 426 791	6 741 895
KHAN OMURTAG	Shumen	http://www.kai.bg	saleskos@kai.bg	519	35 968 361	1 606 990
KEROS KERAMIKA	Ruse	http://www.keros.com	email@keros.com	167	25 670 431	558 842
DURA-TILES BG	Novi Pazar	http://www.duratiles.bg	info@duratiles.bg	148	9 410 327	288 880
IZIDA-1894	Elin Pelin	https://izida.eu	office@izida1894.eu	99	492 374	125 267

Kaynak: ICAP

Kireç, Alçı

Kireç taşının Bulgaristan'da yaygın olarak bulunması bu ürünün yaygın üretimini ve kullanımını belirlemektedir. Tuna Düzlüğü, Balkan Dağlarının kuzeyinde yer alan şerit, Radomir, Slivnitsa,

¹ <https://www.kai.bg/bg/about/>

² <https://rcci.bg/members/%D0%BA%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%81-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F-%D0%B5%D0%B0%D0%B4/>

³ <https://duratiles.bg/>

⁴ <https://www.economic.bg/bg/a/view/turskata-akgun-seramik-razshirjava-udarno-zavoda-si-v-bylgarija>

⁵ <https://www.economy.bg/business/view/54227/Tazi-bylgarska-kompaniya-investira-14-mln-lv-v-zavod-v-Elin-Pelin->

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Dimitrovgrad, Çirpan, Pazarcık kireç taşının önemli miktarda bulunduğu bölgelerdir. Alçı taşı Vidin, Radnevo ve Oryahovo bölgelerinde bulunmaktadır. Bulgaristan'da alçı taşı stokları 140 milyon ton olarak hesaplanmaktadır. Kireç ve alçı genellikle kireç taşı ve alçı taşının bulunduğu bölgelerde üretilmektedir. Kireç üretimi az sayıda, fakat büyük birkaç şirkette toplanmaktadır. Bulgaristan'da sönmemiş kireç ve hidrate kireç olmak üzere iki tür kireç üretilmektedir. Kireç ve alçı üretimi sektöründe iştigal eden şirketlerin toplam satış gelirleri 2021 yılında 167 milyon euro civarındadır. Aşağıda yer alan tabloda sektördeki en büyük üretici şirketler verilmiştir. Söz konusu şirketlerin satış gelir toplamı sektör toplamının %22'sine tekabül etmektedir.

Tablo 8 Bulgaristan'da Belli Başlı Kireç ve Alçı Üreticileri

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	2021 Yılı Satış Gelirleri (€)	2021 Yılı Kar/Zarar (€)
OGNYANOVO-K	Sofia	http://www.ognyanovo-k.com	office@ognyanovo-k.com	185	18 094 108	-770 517
CALCIT AD	Asenovgrad	http://www.calcit-bg.com	office@calcit-bg.com	138	13 177 014	788 412
SMA MINERAL BURGAS VAR	Burgas	http://smamineralbg.com/	office@smamineralbg.com	54	2 058 461	186 110
KARIERI I VARODOBIV	Zemen	http://www.coal-bg.com/	kv_zemen@abv.bg	38	1 485 814	9 203
KALCIT	Slivnitsa		kalcit@abv.bg	22	1 332 427	131 402
VAROVİK - KOMERS	Kamenets	http://varovik.com	info@varovik.com	2	331 317	17 384
CILKOV SK	Karlovo			5	187 644	34 257
BUILDINGGROUP-SK	Dimovo			18	185 566	6 136

Kaynak: ICAP

Kilden Tuğla, Kiremit vb. Ürünler

Bulgaristan kilden tuğla, kiremit, boru üretiminde kullanılan hammadde açısından oldukça zengin bir ülkedir. Bundan dolayı, söz konusu ürünlerin imalatı geleneksel bir faaliyet alanıdır. Bulgaristan genellikle kilden tuğla ve kiremit üretmektedir. Kilden imal edilen diğer ürünlerin hacmi düşüktür.

Bu türden tuğla, kiremit üretimi hammadde yoğun bir üretim olduğu için genellikle hammaddenin bulunduğu bölgelerde gerçekleştirilmektedir. Aşağıda yer alan tabloda en büyük kilden tuğla, kiremit vb. ürün üreticilerinin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 9 Bulgaristan'da Belli Başlı Kilden Tuğla, Kiremit vb. Ürünler İmalatçıları

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	2021 Yılı Satış Gelirleri (€)	2021 Yılı Kar/Zarar (€)
WIENERBERGER	Sofia	http://www.wienerberger.bg	office.bg@wienerberger.com	110	27 615 386	5 754 079
KERAMIKA - BURGAS	Burgas	http://www.keramika.bg	office@keramika.bg	112	9 496 224	126 289
PROLIFE TECHNOLOGY	Sofia	http://www.hotel-geneva.com	accountprolife@gmail.com	106	2 439 374	90 499
TAIFUN-BG	Targovishte	http://www.taifun-bg.com	velikovat@abv.bg	52	1 779 807	76 182
KERAMAT	Kaspichan	http://keramatad.com	office.kaspichan@keramatad.com	16	1 218 920	213 209
BADESHTE - BUTOVO	Butovo	www.butovo.business.bg	office@siconco.com	-	1 030 253	593 610
STROYKERAMIKA	Montana	www.strojkeramika.com	stroykeramika.montana@gmail.com	2	665 191	550 150
RODNA INDUSTRIA 91	Popovo		rodind@abv.bg	33	582 873	151 342
KERAMIKA LETNITSA 2010	Sofia			5	332 851	-214 231

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Diğer İnşaat Malzemeleri Üretimi

Bulgaristan’da metal, plastik ve ahşap kapı-pencere ile metal, plastik ve ahşap diğer inşaat malzemelerinin üretimi oldukça büyüktür. Söz konusu ürünlerin imalatı 1.000’in üzerinde orta ve küçük ölçekli şirket tarafından gerçekleştirilmektedir. 2017-2022 döneminde söz konusu firmaların üretim değeri mevcut verilerle 170-350 milyon euro arasında seyretmiştir. Ürün grupları itibariyle üretim büyüklüğüne ilişkin bilgiler aşağıda yer alan tabloda verilmektedir.

Tablo 10 2017-2022 Döneminde Bulgaristan’da Kapı-Pencere vb. Üreten Firmaların Ürün Grupları İtibariyle Üretimi (Euro)

Nace Kodu	Açıklama	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16231110	Ahşap pencere	2 296 758	3 470 703	2 840 577	3 306 575	-	4 741 282
16231150	Ahşap kapı	14 472 083	13 205 849	16 154 745	15 604 868	22 389 815	-
16231900	Diğer ahşap doğramacılık ürünleri	1 817 911	1 507 138	1 667 860	3 661 929	4 001 943	3 743 737
16232000	Ahşap prefabrike yapılar	3 797 934	2 530 422	2 957 726	2 480 826	4 941 712	6 148 890
1623		22 384 686	20 714 112	23 620 908	25 054 198	31 333 470	14 633 909
22231155	PVC zemin kaplamalar	-	461 192	-	-	-	0
22231250	Plastik küvet, duşa kabin, lavabo vb.	11 578 382	12 091 216	11 114 122	8 207 894	9 717 251	9 183 454
22231290	Diğer plastik hijyen ürünleri	2 695 061	2 775 335	3 296 349	-	3 554 556	-
22231300	Plastik depolar ve konteynerler	2 030 883	2 253 809	1 421 925	1 446 978	2 911 852	1 993 046
22231450	Plastik kapı pencere	146 933 178	160 582 422	172 255 006	150 935 009	-	-
22231470	Plastik panjurlar	4 832 861	5 490 444	7 017 553	7 910 420	8 316 290	11 176 501
22231950	Plastikten bağlantı elemanları	3 307 087	4 501 994	6 885 673	7 614 787	-	-
22231990	Döşeme, tavan, duvar, çatı, avlu, raf yapımında kullanılan muhtelif plastik parçalar	7 390 669	8 232 948	6 012 373	5 428 980	-	-
22232000	Plastikten prefabrike yapılar	308 825	-	-	-	-	-
2223		179 076 946	196 389 360	208 003 001	181 544 068	24 499 949	22 353 001
25121030	Demir/çelik kapı ve pencere	14 262 123	21 432 580	21 838 153	19 855 312	23 650 680	-
25121050	Alüminyum kapı/pencere	79 075 775	94 576 956	99 098 323	107 078 587	117 629 103	133 442 070
2512		93 337 898	116 009 536	120 936 476	126 933 899	141 279 783	133 442 070
Toplam		294 799 530	333 113 008	352 560 385	333 532 165	197 113 202	170 428 980

Kaynak: Eurostat

- Veri mevcut değil

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İnşaat sektörü için metal konstrüksiyon ve muhtelif parçalar üreten irili ufaklı yaklaşık 1.000 firma bulunmaktadır. Söz konusu firmalardan sadece %0,6'sının satış geliri 10-50 milyon euro aralığındadır. %60,7'sinin satış gelirleri ise 0 ila 2 milyon eurodur.

Tablo 11 Bulgaristan'da Belli Başlı İnşaat Sektörü İçin Metal Konstrüksiyon ve Muhtelif Parça İmalatçıları

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Mali Yıl	Satış Geliri (€)	Kar/Zarar (€)
NOVOTECHPROM	Stara Zagora	http://www.novotechprom.com	ntp@novotechprom.com	84	2022	24 232 679	2 937 372
HMC	Plovdiv	http://www.hmcbg.com	office-burgas@hmcbg.com	158	2021	23 768 426	715 809
METALIK	Stara Zagora	http://www.idagroup-bg.com	office@metalik.idagroup-bg.com	456	2022	21 542 772	2 335 070
MAT	Razgrad	https://matood.com/	matood.office@gmail.com	159	2022	19 206 680	3 825 997
STAMH	Sofia	http://www.stamh.com	office@stamh.com	44	2021	17 492 829	2 358 078
PROFIL-I	Maritsa	https://profil-i.com/	info@profil-i.bg	40	2021	12 039 390	1 935 240
CHAHOV	Stara Zagora	http://www.chahov.com	office@chahov.com	88	2022	7 638 189	582 361
3A STEEL	Radomir	http://www.3asteel.com	office@3asteel.com	84	2021	7 537 976	2 164 299
AYGIPS BULGARIA - IMPORT, EXPORT	Aytos			4	2021	7 537 976	680 018
N SIE H-KACHEVI	Sliven			40	2021	7 532 352	552 707
KRANAMAKS	Vratsa	http://www.kranamax.com	amministrazione@kranamax.com	98	2022	7 513 434	134 470
DAMIANA 2001	Stara Zagora	http://damiana2001.com/	office@damiana2001.com	136	2021	7 511 900	661 100
DOVERIE 2000	Sofia	http://www.strimona.net	manager@strimona.net	-	2021	7 354 934	-808 352
TOP HOUSE	Sofia	http://www.tophouse.bg	tophouse@abv.bg	158	2021	7 158 598	891 693
VODSTROI PLOVDIV	Plovdiv		fso@vodstoy.bg	118	2022	7 153 996	243 886
ARMATUREN DVOR LYULIN	Sofia		mail@lyulin-metali.com	30	2021	6 761 835	233 660
METAL GRUP INDASTRI	Sofia			46	2021	6 689 743	51 129

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Boya, cila, mürekkep, dolgu macunu vb. üretimi de oldukça gelişmiştir. 2021 yılında üretilip satılan ürün değeri 130 milyon euro civarındadır. 60'ın üzerinde üretici bulunmakla beraber ciro bakımından en büyük 20 şirket toplam üretimin yaklaşık %94'ünü gerçekleştirmektedir.

Tablo 12 Bulgaristan'da Belli Başlı Boya, Cila, Mürekkep, Dolgu Macunu vb. Ürünler İmalatçıları

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Yıl	Satış Gelirleri (€)	Kar/Zarar (€)
ORGACHIM	Ruse	http://www.orgachim.bg	info@orgachim.bg	388	2022	34 227 924	224 968
SAINT-GOBAIN	Kostinbrod	http://www.weber.bg	office@weber.bg	82	2022	17 015 794	436 643
MARISAN & KOLEV	Ruse	http://www.marisanbg.com	info@marisanbg.com	91	2022	11 071 003	1 043 035
ANGRO	Sofia	http://www.angrobg.com	schet_angro@abv.bg	62	2021	10 711 054	1 989 948
BORO TERACOL	Sofia	http://www.boro-bg.com	sales@boro-bg.com	112	2022	8 057 449	698 936
MEGACHIM	Ruse	http://www.megachim.com/	office@megachim.com	159	2021	7 972 063	-201 960
GLOBUS BUILD	Sofia	http://globus.bg/	office@globus.bg	21	2021	6 963 284	657 521
BULBIOCHEM	Gabrovo	http://www.bulmat-bg.com	bulbiochem@abv.bg	40	2021	6 093 577	568 557
ROZACHIM	Gorna Oryahovitsa	http://www.rozachim.eu		14	2021	3 137 287	-24 542
STROM 21	Sofia	http://www.strom21.eu	office@strom21.eu	38	2021	2 601 453	-98 679
LACKPROM	Sofia	http://www.lackprom.com	lackprom@lackprom.com	71	2022	2 441 930	-341 543
EUROMIX TRADE	Dupnitsa		tradecommerce@abv.bg	36	2021	2 383 131	27 610
NINACHIM	Ruse	http://www.ninachim.com	ninachim@ru-se.com	42	2021	2 343 251	88 965
SELT	Plovdiv	http://www.selt.bg	office@selt.bg	30	2020	2 199 066	110 439
AKRIPOL KOUTINGS	Elin Pelin	http://acrypolcoatings.com/	office@acrypolcoatings.com	11	2021	2 119 305	314 445
TINPRO	Rodopi			14	2021	2 036 476	27 098
HENKEL BULGARIA OPERATIONS	Sofia	http://www.henkel.com	henkel.bulgaria@bg.henkel.com	36	2021	1 954 669	92 544
AVALON INDUSTRY	Ruse	http://www.avalon.bg	office@avalon.bg	16	2021	1 908 141	5 624
BILMAT	Shumen	http://bilmat-bg.com/	bilmat@b-trust.org	11	2021	1 470 987	88 453
UNIVERSALSTROI	Troyan	www.universalstroi.com		25	2021	1 293 057	72 092

Kaynak: ICAP

Doğal taştan inşaat malzemeleri imalatı çok sayıda KOBİ tarafından gerçekleştirilmektedir. 2021 yılında bu alanda faaliyette bulunan imalatçı firmaların toplam cirosu 52 milyon euro civarında gerçekleşmiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 13 Bulgaristan'da Belli Başlı Doğaltaştan İnşaat Malzemesi İmalatçıları

şirket	şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Mali Yıl	Satış Gelirleri (€)
MONOLIT 1994	Plovdiv	http://www.monolit1994.com	info@monolit1994.com	26	2021	4 651 734
TZERKEZOV	Strumyani			20	2021	2 835 113
HEMUS - M	Mezdra	http://www.hemusmarble.com	sales@hemusmarble.com	50	2022	2 811 083
STONE CENTER GROUP	Sofia	http://www.stonecenter-bg.com	office@stonecenter-bg.com	47	2021	2 680 703
POPCHEV STONE DESIGN	Varna	http://www.popchevstone-design.com	office@popchevstone-design.com	21	2021	2 666 387
PREDSEDNIK	Vratsa	http://www.vratsa-stone.com/bg/home	office@vratsa-stone.com	21	2021	2 440 907
YOTOV STONE	Mezdra	http://www.yotovstone.com	office@yotovstone.com	-	2021	2 298 257
GRANITEX - IV	Sofia	http://granitex-bg.com	office@granitex.bg	57	2021	2 039 032
BULKAM DEKOR	Sofia	http://www.bulkamdecor.com	office@bulkamdecor.com	33	2021	1 915 811
PROJECT STROY LOVECH	Pleven			13	2021	1 609 547
RAIMAR	Kresna	http://www.raimar-bg.com/	info@smilenov.net	39	2021	1 303 794
GRANIT MAR - 2008	Razgrad			14	2021	1 262 891
VITA-PHARM	Stara Zagora			31	2021	1 121 263
TERASTONE	Sofia		finance@tera-in.com	16	2021	1 030 764
GALENKOV - STONE	Blagoevgrad		avizo.center@gmail.com	5	2021	1 008 779
GRATSKI MRAMOR	Kresna	http://www.gretskimramor.com	sales@gretskimramor.bg	15	2021	990 884
PAPADOPULOS I SIN	Sofia	http://www.papadopoulos-bg.com	office@papadopolps-bg.com	11	2021	883 001
BULSTONE	Varna	http://www.bulstone.com/	office@bulstone.com	26	2021	868 174
GOTSE GID	Gotse Delchev			4	2021	865 106
MURA 2012	Strumyani			30	2021	766 938

Kaynak: ICAP

Bulgaristan'da inşaatta kullanılacak alçı, beton ve çimento bazlı çeşitli ürün ve karışım üretimi yapan oldukça büyük şirketler mevcuttur. Sayısı 500'e yaklaşan söz konusu şirketlerin toplam cirosu 500 milyon euroyu aşmaktadır. Sektörde yaklaşık 5.500 kişi istihdam edilmektedir. Avusturya sermayeli üç şirket bu alanda lider şirketler arasındadır. Galabovo yakınlarında bulunan Knauf Bulgaria (<http://www.knauf.bg>, info@knauf.bg) Maritsa havzasında kurulu termik santrallerin kükürt arıtma sistemlerinden ayrılan alçıyı kullanarak alçı levhalar üretmektedir. 2022 yılında satış gelirleri 78,7 milyon euro, elde edilen kar 5,9 milyon euro, çalışan personel sayısı ise 229'dur. İkinci büyük şirket Baumit Bulgaria (<http://www.baumit.bg>, office@baumit.bg) olup, Elin Pelin kasabasında sıva, harçlar vb. ürünler üretmektedir. 2022 yılında 162 kişi çalışan şirketin elde ettiği satış geliri 46,9 milyon euro, karı ise 5,9 milyon eurodur. Üçüncü büyük şirket ise Novi Pazar'da, Septemvri'de ve Slivnitsa'da fabrikaları olan Roefix'tir (<http://www.roefix.bg>, office.septemvri@roefix.com). şirket, alçı ve kireç bazlı sıvalar, beton, çimento bazlı sıva ve yapıştırıcılar vb. üretmektedir. şirketin 2022 yılı satış geliri 22,3 milyon euro, karı 1,2 milyon euro ve çalıştırdığı personel sayısı 134'tür.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Beton ve betondan muhtelif ürün üretimi sektöründe de birkaç büyük firma iştigal etmektedir. Sofya, Filibe, Plevne, Varna ve Burgaz'da 9 üretim tesisi olan Hidrobeton (<http://www.hidrobeton.com>, office@hidrobeton.com) en büyüklerindedir. 2022 yılında 263 kişi istihdam eden firma 52,1 milyon euro gelir ve 6,6 milyon euro kar elde etmiştir. Büyük su projeleri ve otopan yapımı dahil inşaat sektörü için beton ve betonarme parçalar üreten Sofya merkezli Reliks Vibro (<http://www.reliks-vibro.com>, office@reliks-vibro.com) 157 kişi çalıştırmakta olup, 2022 yılında 9 milyon euro gelir ve 2,1 milyon euro kar sağlamıştır. Zıştovi bazlı Bulgarian concrete elements (<https://betonnielementi.com>, bbe.svishtov@gmail.com) şirketi ise demiryolu inşaat projelerinde kullanılmak üzere muhtelif betonarme ürünler imal etmektedir. Şirketin 2021 yılı satış geliri 7,7 milyon euro, karı 924 bin euro, çalışan sayısı 136'dır.

Ülkede cüzi miktarda seramik yalıtım üretilmektedir. Söz konusu ürünleri imal eden iki firma bulunmaktadır: Ruşçuk'ta Neven şirketi ile Sofya'da Armirani Polimerni Izolatsii şirketi. İki firmanın yıllık ciroları yaklaşık 222 bin euro'dur.

Bulgaristan'da İnşaat Malzemeleri Piyasası

Genel Durum

Tüketiciler artık inşaat malzemelerinin özellikleri hakkında önemli bilgi birikimine sahiptir ve müteahhitler ile girişimcileri kaliteli girdi kullanmaya teşvik etmektedir. Dijitalleşen dünyada binaların "akıllı yönetimi" de önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, sadece ürünlerin katma değeri üzerinde değil sunulan hizmetlerin katma değeri üzerinde de yoğunlaşmaktadır. Müşteriler artık binanın farklı kısımları için farklı ürün aramaktansa sistematik yaklaşımı da benimsemektedir. Netice itibarıyla, uzun vadeli vizyonu olan yatırımcı şirketler için inovatif ve ileri teknoloji ürünlerinin kullanımı artık bir lüks değil, bir standart haline gelmektedir. İnşaatta sürdürülebilirlik de sorumluluk sahibi firmaların misyon edindikleri bir olgudur. Buna rağmen Bulgaristan'da kalitenin önemli olmadığı, ana güdü faktörünün fiyat olduğu bir piyasa da mevcuttur. Ancak söz konusu piyasa giderek daralmaktadır.

Diğer taraftan, Covid-19 pandemisi ve Ukrayna'daki savaş küresel tedarik zincirlerinde kırılmalara ve enerji fiyatlarında artışa neden olmuştur. Gerek enerji yoğun üretim süreci, gerekse tedariklerde yaşanan sıkıntılar nedeniyle inşaat malzemesi fiyatlarında oldukça büyük artışlar meydana gelmiştir. Bu dönemde karşı karşıya kalınan riskler, inşaat malzemesi üretim ve tedariklerine yeni yaklaşımları gündeme getirmiştir. Bulgaristan'da inşaat malzemesi geri dönüşümü ile sürdürülebilirlik sağlayan doğal ürünlerin önemi ve mühendislik ürünü inşaat malzemeleri geliştirmeye ilgi artmıştır.

Enerji bakımından verimli ve iklim nötr binalar gittikçe önem kazanmakta ve Avrupa Birliği'nde çeşitli politikalarla desteklenmektedir. Nitekim Bulgaristan'ın da üyesi olduğu Avrupa Birliği, inşaat malzemesi sektöründe iştigal eden, 800 milyar euroluk cirosu olan 430 bin şirketin hakim olduğu Avrupa piyasasının bütünleşmesi ve daha verimli çalışması için yeşil ve dijital dönüşümü de gözetilen yeni hukuki zemini oluşturmayı hedef belirlemiş ve bu yönde gerekli adımları atmaya başlamıştır.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İnşaat Malzemeleri Satan/Kullanan Büyük Firmalar

Aşağıda verilen tabloda Bulgaristan'da satış gelirleri bakımından en büyük 30 inşaat malzemeleri satıcısının bilgileri yer almaktadır. Söz konusu firmalar 2021 yılında toplam 767 milyon euro satış geliri gerçekleştirmiştir. 2021 yılında sektörün toplamında yaklaşık 2 milyar euro satış geliri elde edilmiş olup, ilk 30 şirketin toplam gelirler içerisindeki payı %39,3 civarındadır.

Tablo 14 2021 Yılında Bulgaristan'da İnşaat Malzemesi Toptan Satışında En Büyük 30 Firma

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Satış Gelirleri (€)
ZT LTD	Sofia			3	104 069 883
ZVEZDA TRADE	Sofia	http://www.zvezda-trade.com	info@zvezda-trade.com	2	68 490 104
GOSPODINOVİ STROYMARKET	Dobrich	http://www.gs-bg.com	gs_stroimarket@gs-bg.com	260	44 988 061
FORMATT BUILDING PRODUCTS	Sofia	http://technogipspro.com/	office@technogipspro.com	126	34 039 257
BULGARIAN CONSTRUCTION MARKETS 2006	Sofia	http://www.bsm2006.bg	acc@bsm2006.bg	9	33 029 967
BALKANRISE AGENCY	Sofia		info@miltoni.co.uk	-	31 565 116
MAXXMART	Sofia	https://maxxmart.eu/	info@toplivo.eu	76	30 263 878
TOPLIVO BULGARIA PLC	Sofia		globuspelet@gmail.com	10	29 608 913
ROSI	Stara Zagora	http://www.rosi.bg	rosi@rosi.bg	286	28 682 452
DS HOME	Dobrich	http://www.dshome.bg	office@dshome.bg	259	26 769 709
ETEM BG	Sofia			35	23 086 362
VARTEX	Sofia	http://toplivo.eu/	info@toplivo.eu	77	21 767 741
VAIA-7 HOLDING	Burgas	http://vaya7.com/	info@vaya7.com	15	20 189 383
JAF BULGARIA	Musachevo	http://www.jaf-bulgaria.com	info@jaf-bulgaria.com	99	19 327 856
BUDMAX	Sofia	http://www.budmax.bg	chiefaccounting@budmax.bg	96	18 710 726
SALEX	Burgas	http://www.salex.bg	info.salex@salex.bg	175	18 098 199
DENICOM	Sofia	http://www.denicom.bg	office@denicom.bg	149	17 978 556
STROM	Plovdiv	http://www.strom.bg/		97	17 954 526
METALS PLASTIC COMMERS LTD	Plovdiv		roberto.consales47@gmail.com	-	16 850 135
CEMCO	Sofia		office@cemco.eu	15	16 274 421
DEPLAN	Burgas	http://www.deplan.bg/	office@deplan.bg	134	15 857 718
INTER CERAMIC TRADING	Sofia	www.interceramicbg.com	office@interceramicbg.com	35	15 177 188
COMMERCE SOLUTIONS	Sofia		office@c-solutions.bg	12	14 959 889
KVINLAN	Sofia		kvinlan.office@gmail.com	-	14 567 217
KONTI HIDROPLAST	Petrich			2	14 432 747
MIZIA GLASS	Razgrad	http://www.miziaglass.net	miziaglass@gmail.com	32	14 357 076
ABC - ENGINEERING - N	Yambol	http://www.abc-engineering.eu/		163	13 955 712
JESSICA-SOFIA LTD	Sofia	http://www.jessica.bg	office@jessica.bg	88	13 947 020
R.K.I. BULGARIA LTD	Sofia	https://www.rki-bg.com		9	13 761 421
VINS IN HOK	Shumen		office@vinceinhoc.com	37	13 299 724

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Aşağıda yer alan tabloda, inşaat malzemelerini yoğun olarak kullanmaları sebebiyle Bulgaristan'da altyapı ve bina inşaatı alanında faaliyette bulunan büyük firmaların bilgileri verilmektedir.

Tablo 15 Bulgaristan'da Bina İnşaatında İstigal Eden Büyük Müteahhitlik Şirketleri

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Mali Yıl	Satış Gelirleri (€)
GLAVBOLGARSTROY	Sofia	http://www.gbs-bg.com/	office@gbs-bg.com	460	2022	106 598 222
KALISTRATOV GROUP	Sofia	http://www.kgroup.bg	office@kgroup.bg	201	2022	44 821 380
GBS - PLOVDIV	Plovdiv	http://www.gbs-plovdiv.com	gbs_plovdiv@abv.bg	205	2022	43 137 696
ARTEKS ENGINEERING	Sofia	http://www.arteks.net	fso@arteks.net	360	2022	42 482 731
TIDEX	Sofia	http://tidex.bg/	tidex@abv.bg	96	2021	33 821 447
MARKAN	Sofia	http://www.markan.bg	office@markan.bg	178	2022	33 602 102
CORDEEL-BULGARIA	Sofia	http://cordeel.bg	info@cordeel.bg	142	2022	30 320 120
BARAGE GROUP	Sofia	http://www.baragegroup.com	office@baragegroup.com	57	2022	30 230 644
MIKS-CONSTRUCTION	Sofia	http://www.miks-ps.bg	miks@miks-ps.bg office@miks-ps.bg	108	2021	28 066 345
AT ENGINEERING 2000	Sofia	http://www.ati2000.com	office@ati2000.com	156	2021	26 420 497
MONTAZH STROITELNI KONSTRUKTSII	Sofia	http://www.mck.bg	accounting@mck.bg	140	2022	26 322 329
PSS CONSTRUCTION	Sofia	http://www.pipesystem.bg	office@pipesystem.bg	79	2022	25 598 339
ARGOGROUP EXACT	German	http://www.argogroup-exact.com	office@argogroup-exact.com	213	2022	25 176 012
LINDNER BULGARIA	Sofia	www.lindner-group.com	office@lindner.bg	90	2021	23 375 754
TODOROV & SON 99	Nesebar	http://stroitelstvonesebar.com	todorov.sin99@gmail.com	165	2021	18 194 322
SOFBAU LTD	Sofia	https://www.sofbau.com/	info@sofbau.com	142	2021	18 149 839
INTERHOLD	Sofia	https://interhold.bg/	interhold@interhold.bg	92	2022	17 898 284
CENTRAL PARK 1	Nesebar	https://centralpark.bg/	garant_finacc@bginfo.net	19	2021	17 216 732
DIANA COMMERCE-1	Sofia	http://www.dianacommerce.com	office@dianacommerce.com	148	2022	16 713 620
EVROBILD	Burgas	http://www.eurobuild.bg	office@eurobuild.bg	182	2022	16 196 704
SARIS	Sofia	http://saris.bg/	office@saris.bg	79	2022	15 178 722
BARAGE CONSTRUCTION	Sofia	http://www.baragegroup.com	office@baragegroup.com	8	2021	14 940 460
BM	Burgas		info@tria-invest.com	2	2022	12 803 771
BILDI STROY	Sofia		accounting@bld.bg	6	2021	12 527 674
UNISTROY HOLDING	Burgas	http://www.unistroy.bg	unistroy@unistroy.bg	28	2022	12 391 159
BUILDEST LTD	Sofia	http://buildest.net	konsult_pleven@abv.bg	37	2021	12 306 284
JUNG PROJECT	Sofia	http://www.jung.bg	jungproject@jung.bg	51	2021	12 044 503
BUILDING COMFORT LTD	Veliko Tarnovo			24	2022	11 738 239
BUILD INVEST BULGARIA	Sofia	https://www.buildinvest.bg/	office@buildinvest.bg	8	2021	11 600 190
LAKI STROY 2011	Gabrovo	https://www.lux-invest.com/	luxinvest@abv.bg	69	2022	11 113 440

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 16 Bulgaristan'da Karayolu Altyapı İnşaatında İstigal Eden Büyük Müteahhitlik Şirketleri

Şirket	Şehir	Web	Email	Çalışan Sayısı	Mali Yıl	Satış Gelirleri (€)
MOTORWAYS	Sofia	http://www.avtomagistrali.com	info@avtomagistrali.com	456	2021	187 538 283
GBS-INFRASTRUCTURE CONSTRUCTION	Sofia	http://www.gbs-bg.com	office@gbs-bg.com	485	2021	129 330 259
HYDROSTROY	Sofia	http://www.hydrostroy.com	office.sf@hydrostroy.com	491	2021	107 118 206
STRABAG	Sofia	http://www.strabag.bg	office.brzv-bg@strabag.com	363	2021	77 026 122
INFRA EXPERT	Sofia		agroinvestpeood@gmail.com	208	2021	70 717 291
EVROPEISKI PATISHTA	Plovdiv	http://www.patishta.com	office@patishta.com	65	2021	61 477 736
AVTOMAGISTRALI - TCHERNO MORE	Shumen	http://www.amshumen.com	fso@amshumen.com	720	2021	60 690 346
PATENGINEERINGSTROY-T	Targovishte		fso@pis-bg.com	493	2021	56 740 105
EURO STROY CONSTRUCTION	Asenovgrad		office@patishta.com	485	2021	53 374 782
BUL STROY GROUP IG	Blagoevgrad	http://www.bulstroygroup.com		507	2021	48 298 165
PST GROUP	Sofia	http://pstgroup.bg		185	2020	46 695 776
GROMA HOLD	Belo Pole	http://www.agromah.bg/	office@agromah.bg	72	2021	44 724 746
ISA-2000	Sofia	http://www.isa2000.bg	sofia@isa2000.bg	342	2021	41 957 634
TRACE GROUP HOLD	Sofia	http://www.tracebg.com		138	2021	40 682 472
AVTOMAGISTRALI HEMUS	Sofia	http://www.amhemus.eu		192	2021	36 136 576
INGSTROYENGINEERING	Varna	http://ingstroyvarna.com	office@ingstroyvn.com	292	2021	34 744 840
TRACE BG JSC	Sofia	http://www.tracebg.com , www.tracebg.com		250	2021	32 283 481
PATNI STROEZHI - VELIKO TARNOVO	Veliko Tarnovo	http://www.bulgaria.domino.bg	office@psvt.bg	418	2021	31 598 350
BITUMINA GMBH - BULGARIA EOOD	Sofia			154	2021	31 566 138
PATENGINEERING	Ruse		fso@pating.bg	322	2021	27 898 641
PATNO PODDARZHANE-SLIVEN	Sliven			97	2021	26 208 822
PYTSTROY VDH	Sofia		office@patstroyburgas.com	96	2021	24 638 644
PATPERFECT-T	Silistra		patperfect_t@abv.bg	289	2021	21 449 717
ROADS AND BRIDGES	Varna	http://www.pmostove.com	accounting@pmostove.com	311	2021	19 272 636
DLV	Pernik	http://www.dlv-si.com	office@dlv.bg	235	2021	15 491 121
BG LAND CO	Varna		office@bgland.co	162	2020	13 593 717
ODESOSSTROY	Varna	http://odesosstroy.com		121	2021	13 032 319
OBONATO BUILD	Sofia		office@consult09.com	58	2020	12 158 521
NIVEL STROY	Breznik			234	2019	11 942 756
EIV	Burgas		leverageconsult.office@gmail.com	139	2021	11 768 405

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Diğer taraftan, Bulgaristan'da kamu ihalelerini kazanan şirketlerin Kamu İhaleleri Ajansı'nın web sayfasından takip etmek mümkündür: <https://app.eop.bg/today/reporting/search>

İlgili firmalarımıza Bulgaristan'da yerleşik inşaat malzemeleri satan firmalara ilişkin daha ayrıntılı listeler Müşavirliğimizce sunulabilmektedir. Diğer taraftan, aşağıda verilen elektronik kataloglardan da Bulgar firma listelerine ulaşılabilmektedir:

<https://newregister.bcci.bg/edipub/>

<http://www.investbulgaria.com/searchCompany.php>

<http://www.business.bg/en>

http://www.informator.bg/cgi-bin/index.pl?_state=Categories&LANG=en

İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti

Bulgaristan'da altyapı eksikliği, göç almaları sebebiyle büyük şehirlerde konut yetersizliği, eskiyen altyapı ve binaların bakım/onarım ihtiyacı, AB fonlarından inşaat işlerinde kullanılacak kaynakların tahsis edilmesi Bulgaristan'da inşaat sektörünün gelecek yıllarda potansiyel arz edeceğine işaret etmektedir. Diğer taraftan Bulgar kullanıcıların tercihlerinde artık kalite ve çeşitliliğin ön plana geçmesi, bilgili olarak tercihte bulunmaları, bütünsel çözümler arayışları, inşaatlarda kullanılan malzeme ihtiyacına farklı bir bakış açısı getirmektedir. Bulgaristan inşaat malzemeleri piyasasında orta ve uzun vadede kalitenin, çeşitliliğin, akıllı çözümlerin, enerji verimliliğini artırıcı özelliklerin öneminin artacağı ve bunların Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ticaretini büyük ölçüde etkileyeceği düşünülmektedir.

Ürün Grupları Bazında Dış Ticaret

Bulgaristan'ın 2022 yılında inşaat malzemeleri ithalatı 3,51 milyar euro düzeyinde gerçekleşmiş olup, son beş yıllık dönemde %65,6 oranında artmıştır. İhracat ise beş yılda %42,2 artarak 2022 yılında 3,51 milyar euro olmuştur. Hal böyleyken sektörel dış ticarete denge 2022 yılında neredeyse sıfıra yakın gerçekleşmiş ve ithalat ile ihracat eşitlenmiştir.

Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ithalatında

- klima cihazları (%9,75);
- gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı (örneğin; anahtarlar, röleler, sigortalar, dalga bastırıcılar, fişler, prizler ve soketler, ampul duyları ve diğer bağlayıcılar, bağlantı kutuları), optik lifler (%9,70);
- demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri (%5,49);

- diğer izole edilmiş teller, kablolar ve diğer izole edilmiş elektrik iletkenler (%5,11);
- aydınlatma cihazları, ışıklı panolar ve bunların aksam ve parçaları (%4,48);
- plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (%4,33);
- alüminyumdan çubuklar ve profiller (%4,09);
- demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, çengelli vidalar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar ve benzeri eşya (%3,78);
- diğer borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar (%3,65);
- adi metallerden donanım, tertibat ve benzeri eşya, adi metallerden sabit askılıklar, dirsekler ve benzeri eşya, adi metallerden donanımları ile birlikte olan küçük tekerlekler, adi metallerden otomatik kapı kapayıcıları (%3,12)

önde gelen ürün gruplarıdır.

- Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı (örneğin; anahtarlar, röleler, sigortalar, dalga bastırıcılar, fişler, prizler ve soketler, ampul duyları ve diğer bağlayıcılar, bağlantı kutuları), optik lifler (%12,06);
- demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (%8,95);
- demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller (%8,44);
- alüminyumdan çubuklar ve profiller (%6,66);
- diğer borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar (%4,48);
- float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (%4,39);
- plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (%4,09);
- seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları; seramikten mozaik küpler ve benzerleri; bitirme seramikleri (%3,63);
- demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pilonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri (%3,48);
- aydınlatma cihazları, ışıklı panolar ve bunların aksam ve parçaları (%3,46)

ise inşaat malzemelerinden en çok ihracatı yapılan ürün gruplarıdır.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 17 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri Ticareti

Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri İthalatı (Bin Euro)							Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri İhracatı (Bin Euro)						
GTİP	2018	2019	2020	2021	2022	22 Pay	GTİP	2018	2019	2020	2021	2022	22 Pay
'8415	145 802	166 716	151 104	214 981	342 630	9,75%	'8536	273 184	259 879	269 445	351 416	422 922	12,03%
'8536	200 187	218 589	228 799	273 892	340 893	9,70%	'7214	244 149	192 949	204 068	329 191	313 838	8,93%
'7308	95 887	108 077	95 296	124 206	193 010	5,49%	'7306	157 779	159 983	176 522	306 889	295 937	8,42%
'854449	130 357	113 324	96 809	124 349	179 457	5,11%	'7604	121 422	124 016	89 893	150 921	233 468	6,64%
'9405	103 120	113 464	101 231	136 768	157 417	4,48%	'848180	119 227	134 630	132 063	148 156	157 215	4,47%
'3917	85 505	87 891	102 761	127 104	152 075	4,33%	'7005	78 203	70 573	75 961	110 433	153 807	4,38%
'7604	58 745	52 214	57 858	104 919	143 706	4,09%	'3917	33 639	51 552	91 026	124 627	143 252	4,08%
'7318	81 787	84 769	79 634	101 748	132 921	3,78%	'6907	75 479	84 478	92 190	105 761	127 085	3,62%
'848180	71 359	79 991	91 468	105 364	128 134	3,65%	'7308	69 573	69 367	72 381	105 629	122 144	3,48%
'8302	79 859	77 641	72 435	91 090	109 765	3,12%	'9405	95 356	100 092	103 264	120 885	121 421	3,45%
'854442	73 150	84 628	78 017	96 837	109 119	3,10%	'854449	58 740	59 820	52 755	89 741	119 335	3,40%
'7214	58 234	59 036	35 650	48 383	101 158	2,88%	'3922	85 517	82 035	74 303	94 053	100 992	2,87%
'7304	65 005	51 532	38 521	55 689	89 329	2,54%	'8415	46 401	74 540	71 137	82 578	96 803	2,75%
'7216	53 085	48 198	40 937	62 659	82 574	2,35%	'6910	85 492	84 609	74 983	85 897	96 654	2,75%
'4411	49 100	50 043	48 346	62 656	77 555	2,21%	'851610	51 214	56 499	59 903	68 828	85 901	2,44%
'6907	34 565	37 028	39 233	53 058	70 382	2,00%	'7318	33 289	17 831	15 509	39 557	63 773	1,81%
'3208	42 163	43 707	44 123	55 092	61 241	1,74%	'3925	35 404	40 275	43 598	52 905	62 927	1,79%
'3214	35 536	37 428	37 806	44 545	55 362	1,58%	'7610	28 294	35 099	43 415	49 389	60 770	1,73%
'7306	36 954	35 110	78 519	41 872	53 441	1,52%	'6809	33 581	42 067	49 040	53 472	59 564	1,69%
'3925	25 456	27 608	26 808	38 512	51 108	1,45%	'4411	17 230	18 498	19 470	46 282	59 133	1,68%
'4418	25 271	28 892	24 224	35 449	49 761	1,42%	'8302	60 740	73 173	79 841	45 473	56 174	1,60%
'7005	37 891	37 652	24 690	30 018	48 013	1,37%	'854442	32 866	31 835	32 997	42 587	54 258	1,54%
'8301	31 722	34 302	30 640	38 903	46 146	1,31%	'841919	19 989	22 467	22 555	31 414	45 229	1,29%
'2523	20 723	22 677	32 123	39 687	43 029	1,22%	'7307	30 766	27 678	25 031	29 292	43 525	1,24%
'4412	27 576	27 411	24 230	31 172	42 833	1,22%	'8301	31 182	34 825	28 939	41 564	40 064	1,14%
'7610	18 543	22 051	17 712	21 442	40 577	1,15%	'7215	32 452	24 044	14 321	20 765	38 394	1,09%
'6806	25 327	21 956	20 590	26 025	40 166	1,14%	'4412	24 331	22 812	23 276	26 108	34 129	0,97%
'7307	22 514	24 395	37 489	32 934	39 562	1,13%	'7217	16 493	18 039	18 479	22 763	28 459	0,81%
'7215	23 772	22 308	15 466	26 739	39 378	1,12%	'7322	23 187	22 928	20 298	28 476	28 261	0,80%
'7019	23 370	22 843	22 890	31 392	38 494	1,10%	'2523	22 989	20 080	23 778	31 148	27 074	0,77%
'9406	19 663	17 796	16 846	21 727	34 461	0,98%	'4418	13 264	16 880	19 553	23 805	26 299	0,75%
'3922	13 844	15 526	15 531	22 268	30 417	0,87%	'7216	22 681	24 071	17 433	29 408	21 101	0,60%
'6905	17 442	19 210	18 467	22 902	29 890	0,85%	'8403	7 275	8 790	11 492	15 446	20 799	0,59%
'6910	24 144	23 430	20 496	27 662	29 157	0,83%	'3208	9 649	13 156	13 928	13 650	17 235	0,49%
'6904	9 744	16 543	17 415	17 776	26 785	0,76%	'7304	13 750	12 917	13 373	21 626	15 963	0,45%
'6807	20 443	16 159	16 668	20 271	25 865	0,74%	'9406	8 123	11 703	12 366	16 205	15 673	0,45%
'3209	17 728	17 285	17 700	21 623	25 055	0,71%	'8402	4 545	3 123	1 700	5 760	10 120	0,29%
'6802	15 268	16 721	14 586	18 060	23 261	0,66%	'7324	5 764	6 624	9 933	10 220	9 495	0,27%
'7217	15 163	12 722	10 780	14 026	21 567	0,61%	'6802	8 937	9 988	9 115	9 219	8 344	0,24%
'6810	11 991	10 973	16 132	17 811	20 582	0,59%	'7317	4 330	2 950	3 088	5 202	8 129	0,23%
'8403	16 874	15 846	19 639	24 701	20 271	0,58%	'7019	1 969	928	2 233	4 839	7 469	0,21%
'7324	11 459	18 954	21 358	17 020	19 000	0,54%	'6810	9 774	11 351	12 050	9 513	7 076	0,20%
'842810	14 498	15 743	18 545	16 079	18 984	0,54%	'3214	4 845	6 275	5 879	6 253	7 047	0,20%
'7303	1 635	1 280	13 844	9 224	15 231	0,43%	'7008	2 163	2 112	2 323	3 999	6 984	0,20%
'3918	5 650	6 395	6 552	9 272	13 308	0,38%	'6806	1 059	1 503	1 656	4 850	6 593	0,19%
'7615	8 534	8 852	8 787	14 348	12 550	0,36%	'7003	2 093	1 446	1 539	2 663	5 147	0,15%
'851610	6 862	7 963	6 971	9 774	11 223	0,32%	'7615	1 535	2 000	2 761	4 495	4 864	0,14%
'6809	5 171	6 038	5 438	7 599	10 188	0,29%	'3209	7 456	9 428	6 561	3 676	4 213	0,12%
'7317	6 093	6 391	5 882	6 661	9 670	0,28%	'7305	287 192	25 423	293	567	2 840	0,08%
'8402	52 280	4 477	8 892	5 062	9 345	0,27%	'842810	3 773	2 550	2 382	2 175	2 462	0,07%
'7322	9 084	7 697	7 844	11 992	9 338	0,27%	'3918	159	280	339	563	1 142	0,03%
'841919	1 803	1 962	2 024	3 938	7 919	0,23%	'6904	439	257	235	478	760	0,02%
'7003	3 220	2 992	2 345	3 852	5 539	0,16%	'8404	329	1 129	124	7	618	0,02%
'7305	14 636	194 004	134 912	7 757	5 416	0,15%	'3210	177	233	112	65	600	0,02%
'2520	3 782	4 354	4 108	3 940	5 097	0,15%	'7016	2 170	3 397	283	861	491	0,01%
'4814	4 145	3 972	3 240	3 796	3 956	0,11%	'7004	434	398	280	436	337	0,01%
'3210	1 777	1 985	2 077	2 791	3 459	0,10%	'4814	618	281	169	167	299	0,01%
'851621	1 155	1 164	1 183	1 369	2 260	0,06%	'2520	1 248	758	842	910	265	0,01%
'7016	2 574	1 648	1 542	1 489	1 888	0,05%	'6803	128	27	232	318	259	0,01%
'6811	672	1 304	817	1 385	1 886	0,05%	'6811	16	1 157	871	21	244	0,01%
'7008	865	1 152	1 355	1 798	1 064	0,03%	'6807	1 050	255	124	82	75	0,00%
'8404	1 058	1 325	305	725	294	0,01%	'851621	0	0	99	36	53	0,00%
'6803	93	151	88	200	258	0,01%	'841911	16	3	51	42	22	0,00%
'841911	113	227	131	981	117	0,00%	'6905	22	24	11	30	6	0,00%
'7004	73	41	162	48	56	0,00%	'7303	66	122	2	0	1	0,00%
TOPLAM	2 122 101	2 323 763	2 238 071	2 647 412	3 514 593	100,00%	TOPLAM	2 465 217	2 238 212	2 253 873	3 033 787	3 505 533	99,74%

Kaynak: Trademap

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ithalatında kayda değer ürün gruplarından

- alüminyumdan çubuklar ve profiller (%144,6 oranında artış);
- klima cihazları (%135);
- seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları; seramikten mozaik küpler ve benzerleri; bitirme seramikleri (%103,6);
- demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pilonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri (%101,3);
- diğer plastiklerden inşaat malzemeleri (%100,8)

son beş yılda en büyük ithalat artışı yaşanmıştır.

- Buhar kazanları; kızgın su kazanları (-%82,1 düşüş);
- kazanlarla birlikte kullanılmaya mahsus yardımcı cihazlar (ekonomizörler, kızgın su hasıl edenler, kurum temizleme ve gaz tasarruf cihazları gibi); su buharı veya diğer buhar güç üniteleri için kondansörler (-%72,2);
- kaynaklı, perçinli veya benzeri şekillerde kapatılmış demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular, iç ve dış kesitleri daire şeklinde olup, dış çapı 406,4 mm'yi geçenler (-%63);
- bina veya inşaat için dökme veya kalıp camdan kaldırım blokları, tuğlalar, karolar, kiremitler ve diğer eşya; mozaik ve benzeri tezyinat için cam küpler ve diğer küçük cam eşya; vitray halinde birleştirilmiş camlar; çok hücreli cam (-%26,7);
- çekme ve üfleme cam (plaka halinde), absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş (-%23,3);
- uvar kağıtları ve benzeri duvar kaplamaları; cam kağıtları (-%4,6)

ithalatında ise son beş yıllık dönemde düşüş yaşanmıştır.

Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ihracatında kayda değer ürün gruplarından

- plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (%325,9);
- ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar (%243,2);
- alüminyum inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, kuleler, pilonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış alüminyum saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri (%114,8);
- klima cihazları (%108,6);
- diğer izole edilmiş teller, kablolar ve diğer izole edilmiş elektrik iletkenler (%103,2);
- float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (%96,7);

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- alüminyumdan çubuklar ve profiller (%92,3);
- demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, çengelli vidalar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar ve benzeri eşya (%91,6)

ihracatında en büyük artışlar yaşanmıştır.

- Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (-%99 düşüş);
- demir dökümden ince ve kalın borular, içi boş profiller (-%98,5);
- asfalttan veya benzeri maddelerden eşya (petrol bitümeni veya taşkömürü zifti gibi) (-%92,9);
- alçı taşı; anhidrit; alçılar (-%78,8);
- bina veya inşaat için dökme veya kalıp camdan kaldırım blokları, tuğlalar, karolar, kiremitler ve diğer eşya; mozaik ve benzeri tezyinat için cam küpler ve diğer küçük cam eşya; vitray halinde birleştirilmiş camlar; çok hücreli cam (-%77,4);
- seramikten kiremitler, baca şapkaları, baca boruları, mimarı tezyinat ve inşaat işinde kullanılan diğer seramik eşya (-%72,7)

ürün gruplarında ise büyük ihracat düşüşleri meydana gelmiştir.

Ülkeler Bazında Dış Ticaret

Ülkeler Bazında İthalat

Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ithalatında en büyük on ürün grubu toplam ithalatın %53,49'unu teşkil etmektedir. Bu ürün gruplarında en çok ithalat Türkiye, Almanya, Çin, İtalya, Yunanistan ve Romanya'dan yapılmaktadır. Aşağıda yer alan tabloda söz konusu ürün gruplarında Bulgaristan'ın ithalat potansiyeline ilişkin veriler, ürün grupları itibarıyla ithalatın belli başlı ticaret partnerleri arasındaki dağılımı ve bu ithalatta Türkiye'nin yeri verilmiştir. 8536, 7604 ve 848180 GTİP kodları haricindeki ürünlerde Bulgaristan'ın ithalatı ihracatını aşmakta olup, bu ürünlerde dış ticaret açığı söz konusudur. Tabloda yer alan ürünlerin ithalatında ihracatçı ülkelerin rekabet gücünün yanısıra Bulgaristan ile bu ülkeler arasındaki mesafeler de büyük önem arz etmektedir. Şöyle ki, Bulgaristan çoğunlukla inşaat malzemesi ithalatında coğrafi yakınlığı rekabet gücüne tercih etmektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 18 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemelerinden En Çok İthal Ettiği Ürün Gruplarının İthalatında Belli Başlı Ticaret Partnerleri

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2022 İthalat Bin Euro	2022 Yılında Ürün Grubu Toplam İthalatı İçerisindeki Pay	Ticaret Dengesi (Ex-Im) Bin Euro	İthalatta Büyük Partnerler ve Türkiye'nin Payları	Ana Partnerlerin Dünya İhracat Sıralamasındaki Yerleri	Ana Partnerlerin Bulgaristan'a Ortalama Uzaklığı (km)
1	'8415	Klima cihazları	342 630	9,75%	-245 827	1. Çin %29,4 2. Tayland %8,9 3. Türkiye %7,8 4. Malezya %7,4 5. Almanya %6,9	1. Çin - 1 2. Tayland - 2 3. Türkiye - 16 4. Malezya - 8 5. Almanya - 6	1. Çin 6.723 2. Tayland 7.674 3. Türkiye 951 4. Malezya 9.619 5. Almanya 1.502
2	'8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı (örneğin; anahtarlar, röleler, sigortalar, dalga bastırıcılar, fişler, prizler ve soketler, ampul duyları ve diğer bağlayıcılar, bağlantı kutuları), optik lifler	340 893	9,70%	82 029	1. Almanya %30,1 2. Çin %11,7 3. Macaristan %7,4 4. Çekya %5,8 5. İtalya %5,3 6. Türkiye %5,1	1. Almanya 2 2. Çin 1 3. Macaristan 16 4. Çekya 8 5. İtalya 11 6. Türkiye 28	1. Almanya 1.502 2. Çin 6.723 3. Macaristan 594 4. Çekya 1.046 5. İtalya 993 6. Türkiye 951
3	'7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri	193 010	5,49%	-70 866	1. Türkiye %35,8 2. Almanya %15,5 3. Çin %8,7 4. İtalya %6,5 5. Romanya %6,1	1. Türkiye 5 2. Almanya 2 3. Çin 1 4. İtalya 8 5. Romanya 25	1. Türkiye 951 2. Almanya 1.502 3. Çin 6.723 4. İtalya 993 5. Romanya 333
4	'854449	Diğer izole edilmiş teller ve kablolar	179 457	5,11%	-60 122	1. Türkiye %36,5 2. Almanya %11,8 3. Romanya %9,8 4. Japonya %5,3 5. K. Makedonya %4,8	1. Türkiye %36,5 2. Almanya %11,8 3. Romanya %9,8 4. Japonya %5,3 5. K. Makedonya %4,8	1. Türkiye 951 2. Almanya 1.502 3. Romanya 333 4. Japonya 8.942 5. K. Makedonya 279
5	'9405	Aydınlatma cihazları, ışıklı panolar ve bunların aksam ve parçaları	157 417	4,48%	-35 996	1. Çin %61,6 2. Yunanistan %10,8 3. Türkiye %4,6 4. Almanya %3,8 5. Polonya %3,4	1. Çin 1 2. Yunanistan 40 3. Türkiye 18 4. Almanya 2 5. Polonya 39	1. Çin 6.723 2. Yunanistan 511 3. Türkiye 951 4. Almanya 1.502 5. Polonya 1.069
6	'3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları	152 075	4,33%	-8 823	1. K. Makedonya %17,4 2. Türkiye %13,6 3. Almanya %13,2 4. Romanya %8,9 5. İtalya %7,3	1. K. Makedonya 85 2. Türkiye 12 3. Almanya 1 4. Romanya 31 5. İtalya 4	1. K. Makedonya 279 2. Türkiye 951 3. Almanya 1.502 4. Romanya 333 5. İtalya 993
7	'7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	143 706	4,09%	89 762	1. Türkiye %55,2 2. Yunanistan %11,5 3. İtalya %5,4 4. Belçika %4,2 5. Almanya %4	1. Türkiye 3 2. Yunanistan 10 3. İtalya 5 4. Belçika 9 5. Almanya 2	1. Türkiye 951 2. Yunanistan 511 3. İtalya 993 4. Belçika 1.812 5. Almanya 1.502
8	'7318	Demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, çengelli vidalar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar ve benzeri eşya	132 921	3,78%	-69 148	1. Almanya %38,2 2. Çin %12,9 3. İtalya %11,1 4. Türkiye %6,9 5. Taipei %5,3	1. Almanya 2 2. Çin 1 3. İtalya 6 4. Türkiye 13 5. Taipei 3	1. Almanya 1.502 2. Çin 6.723 3. İtalya 993 4. Türkiye 951 5. Taipei 8.650
9	'848180	Diğer borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	128 134	3,65%	29 081	1. Almanya %21,7 2. Çin %17,2 3. İtalya %15 4. Kıbrıs %6,3 5. İspanya %5,5 8. Türkiye %3,6	1. Almanya 2 2. Çin 1 3. İtalya 4 4. Kıbrıs 106 5. İspanya 10 8. Türkiye 24	1. Almanya 1.502 2. Çin 6.723 3. İtalya 9935 4. Kıbrıs 1.125 5. İspanya 2.432 8. Türkiye 951
10	'8302	Adi metallere donanım, tertibat ve benzeri eşya, adi metallere sabit askılıklar, dirsekler ve benzeri eşya, adi metallere donanımları ile birlikte olan küçük tekerlekler, adi metallere otomatik kapı kapayıcıları	109 765	3,12%	-53 591	1. Almanya %20,2 2. Türkiye %12,8 3. Çin %12,2 4. İrlanda %10,8 5. Avusturya %9,1	1. Almanya 2 2. Türkiye 11 3. Çin 1 4. İrlanda 40 5. Avusturya 4	1. Almanya 1.502 2. Türkiye 951 3. Çin 6.723 4. İrlanda 2.671 5. Avusturya 1.035

Kaynak: Trademap

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Ülkeler Bazında İhracat

Tablo 19 Bulgaristan'ın İnşaat Malzemelerinden En Çok İhraç Ettiği Ürün Gruplarının İhracatında Belli Başlı Ticaret Partnerleri

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2022 İhracat Bin Euro	2022 Yılında Ürün Grubu Toplam İhracatı İçerisindeki Pay	İhracatta Büyük Partnerler ve Türkiye'nin Payları
1	'8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı (örneğin; anahtarlar, röleler, sigortalar, dalga bastırıcılar, fişler, prizler ve soketler, ampul duyları ve diğer bağlayıcılar, bağlantı kutuları), optik lifler	422 922	12,06%	1. Almanya %29,9 2. Fransa %9,1 3. İtalya %7,9 4. İspanya %7 5. Türkiye %6,3
2	'7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	313 838	8,95%	1. Romanya %61 2. Yunanistan %10,7 3. Macaristan %6,7 4. Almanya %5,2 5. Kıbrıs %4,2 18. Türkiye %0,2
3	'7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	295 937	8,44%	1. Almanya %31,6 2. Polonya %14,5 3. Macaristan %13,8 4. Çekya %7,2 5. Romanya %6,9 Türkiye %0
4	'7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	233 468	6,66%	1. Almanya %28,5 2. Hollanda %12,7 3. Polonya %11,9 4. Belçika %7,2 5. Avusturya %5 32. Türkiye %0,2
5	'848180	Diğer borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	157 215	4,48%	1. Polonya %25 2. İtalya %15,8 3. Fransa %8,8 4. Danimarka %8,6 5. Almanya %4,7 8. Türkiye %3
6	'7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam	153 807	4,39%	1. Romanya %39,2 2. Sırbistan %13,7 3. Türkiye %10,1 4. Ukrayna %9,6 5. K. Makedonya %4,7
7	'3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları	143 252	4,09%	1. Almanya %27,9 2. ABD %13 3. Yunanistan %11,9 4. Çekya %7,5 5. Romanya %6,1 7. Türkiye %4,1
8	'6907	Seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları; seramikten mozaik küpler ve benzerleri; bitirme seramikleri	127 085	3,63%	1. Romanya %31,4 2. İtalya %13,9 3. Yunanistan %12,9 4. Sırbistan %6,5 5. Polonya %3,1 Türkiye %0
9	'7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pilonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri	122 144	3,48%	1. Almanya %19,7 2. Romanya %16,2 3. Fransa %11,8 4. Hollanda %9,3 5. Sırbistan %5,8 30. Türkiye %0,2
10	'9405	Aydınlatma cihazları, ışıklı panolar ve bunların aksam ve parçaları	121 421	3,46%	1. İtalya %15,2 2. Yunanistan %11,5 3. Romanya %8,7 4. İrlanda %5,9 5. Almanya %5,2 28. Türkiye %0,8

Kaynak: Trademap

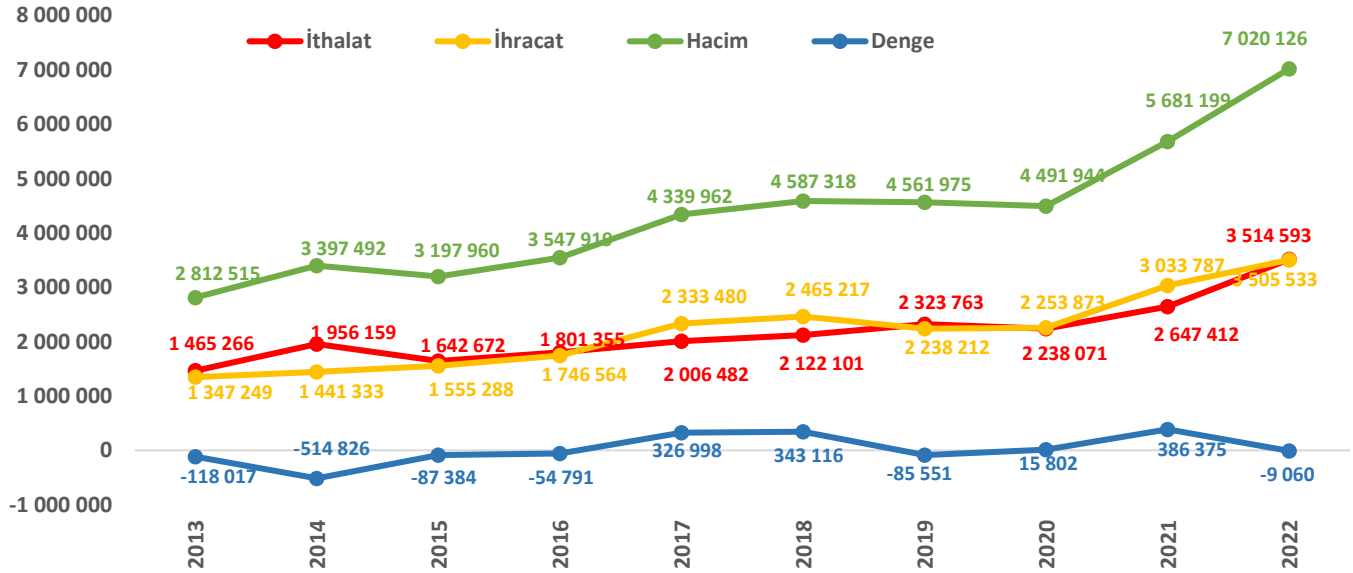
SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ihracatında en büyük 10 ürün grubunun toplam inşaat malzemeleri ihracatındaki payı %59,65'tir. Bu ürün gruplarında Bulgaristan genellikle Almanya, Romanya, Polonya, İtalya, Yunanistan, Fransa ve Sırbistan'a ihracat yapmaktadır.

Dış Ticaret Hacmi ve Dış Ticaret Dengesi

Son on yılda Bulgaristan'ın inşaat malzemelerinde dış ticaret hacmi %149,6 oranında büyümüştür. Bu dönemde ihracat artış oranı (%160,2) ithalat artış oranından (%139,9) daha yüksek gerçekleşmiş, sektörel dış ticaret açığı ise %92,3 oranında daralarak 118.017 bin eurodan 9.060 bin euroya küçülmüştür. 2013-2020 döneminde Bulgaristan'ın inşaat malzemesi dış ticaret hacmi %6,9'luk yıllık ortalama oran ile büyürken son iki yılda yıllık büyüme oranı bir sıçrama ile %25'e ulaşmıştır. Söz konusu oran ticaretin miktar olarak artışından çok Pandemi ve Ukrayna'daki savaş nedeniyle hammadde ve enerji fiyatlarındaki artıştan kaynaklanan inşaat malzemesi fiyat artışlarını yansıtmaktadır. On yıllık dönemde dikkat çeken bir diğer husus Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ithalatı ve ihracatı dengeli bir seyir izlemiş ve bu dönem boyunca neredeyse eşit gerçekleşmiştir. Bulgaristan'ın inşaat malzemelerinde ithalat ve ihracatın neredeyse başa baş gitmesi, ülkede temel inşaat malzemeleri üretiminin bulunması ve sektörün geleneksel bir faaliyet alanı olması ile açıklanmaktadır.

Şekil 4 2013-2022 Döneminde Bulgaristan'ın İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti (Bin Euro)

Kaynak: Trademap

On yılda ithalatta ağırlığı büyük ürün gruplarından 6907, 7604, 8415, 854442 ve 9405 GTİP'lerinde en büyük artışlar meydana gelmiştir. 6907 GTİP kodundan ithalat 15'e, 6811'den ithalat 10'a, 6904'ten ithalat 8'e katlanmıştır. Söz konusu dönemde sadece beş ürün grubu (7004, 7016, 8404, 7307 ve 7305) ithalatında düşüş yaşanmış olup, söz konusu ürün grupları ithalattan %1,3 gibi cüzi

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

bir pay almaktadır. İhracatta kayda değer ürün gruplarından 6907, 7305, 7019, 8403 ve 3210 GTİP'li ürünlerin ihracatında en büyük artışlar meydana gelmiştir. Şöyle ki, bu ürünlerin ihracatı sırayla 26'ya, 25'e, 15'e, 12'ye ve 8'e katlanmıştır. Toplam inşaat malzemeleri ihracatından %1 gibi küçük bir pay alan dokuz ürün grubunda (7303, 6905, 7016, 842810, 3209, 2520, 7216, 8404 ve 6810) düşüş meydana gelmiştir.

Bulgaristan'ın Türkiye'den Sektörel İthalatı

Aşağıda yer alan tablodan da görüleceği üzere Bulgaristan'ın inşaat malzemeleri ithalatının yaklaşık beşte birini Türkiye'den gerçekleştirmektedir. Söz konusu oran son altı yılda neredeyse ikiye katlanmıştır. Bu gelişme, Türkiye'nin Bulgaristan ithalat potansiyelini daha iyi değerlendirmeye başladığına işaret etmektedir.

Bulgaristan'ın 2523 GTİP'li portland çimentosu, şaplı çimento, cüruf çimentosu, süper sülfat çimentosu ve benzeri su altında sertleşen çimentolar (%91,2), 7604 GTİP'li alüminyumdan çubuklar ve profiller (%55,2), 7214 GTİP'li demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (%51,5), 2520 GTİP'li alçı taşı, anhidrit, alçılar (%46,9), 7322 GTİP'li demir veya çelikten ısıtması elektrikli olmayan merkezi ısıtmaya mahsus radyatörler, aksam ve parçaları, demir veya çelikten ısıtması elektrikli olmayan, motorlu bir hava püskürtücüsü veya vantilatörü olan sıcak hava jeneratörleri ve distribütörleri (%46,5), 7305 GTİP'li demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (%45,8), 7216 GTİP'li demir veya alaşımsız çelikten profiller (%44,8), 6802 GTİP'li yontulmaya veya inşaat elverişli işlenmiş taşlar ve mamulleri; tabii taşlardan mozaik için küp şeklinde taşlar ve benzerleri; tabii taşlardan suni olarak boyanmış granüller, küçük parçalar ve tozlar (%43,5) ithalatında Türkiye'nin payı en büyüktür.

Ancak ürün grubu bazında Bulgaristan'ın ithalat potansiyeli, Türkiye'nin ihracatta rekabet gücü ve Bulgaristan'ın Türkiye'den ithalatının payı değerlendirildiğinde bazı ürün gruplarının Türkiye'den Bulgaristan'a ihracatta potansiyel vaad ettiği görülmektedir. Bu ürün grupları şöyledir:

- Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devrelerinin anahtarlanmasına veya korunmasına veya elektrik devresine veya elektrik devresinden bağlantı yapmaya mahsus elektrik teçhizatı, optik lifler
- Klima cihazları
- Adi metallere donanım, tertibat ve benzeri eşya, adi metallere sabit askılıklar, dirsekler ve benzeri eşya, adi metallere donanımları ile birlikte olan küçük tekerlekler, adi metallere otomatik kapı kapayıcıları
- Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları
- Seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları; seramikten mozaik küpler ve benzerleri; bitirme seramikleri
- Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, bent kapakları, kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, inşaat iskeleleri, çatılar, kapılar, pencereler ve bunların çerçeveleri ve kapı eşikleri, kepenkler, korkuluklar, parmaklıklar gibi); inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten saclar, çubuklar, profiller, borular ve benzerleri
- Diğer izole edilmiş teller ve kablolar

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 20 2020-2022 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'den İnşaat Malzemeleri İthalatı (Bin Euro) ve Türkiye'nin Bulgaristan'a İnşaat Malzemeleri İhracat Potansiyeli

GTİP	Bulgaristan'ın Türkiye'den İthalatı			Türkiye'nin İhracatı			Bulgaristan'ın İthalatı			2022 Bulgaristan İthalatında Türkiye'nin Payı
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	
'7604	21 373	47 177	79 313	872 540	1 514 514	2 277 291	57 858	104 919	143 706	55,2%
'7308	31 436	37 700	69 090	1 232 038	1 553 513	2 345 927	95 296	124 206	193 010	35,8%
'854449	36 898	45 805	65 577	1 278 012	1 851 968	2 322 133	96 809	124 349	179 457	36,5%
'7214	14 347	23 760	52 085	2 250 623	4 018 898	4 021 999	35 650	48 383	101 158	51,5%
'2523	24 967	32 840	39 223	1 067 750	1 156 490	1 588 848	32 123	39 687	43 029	91,2%
'7216	10 282	18 118	36 960	881 688	1 387 588	1 545 481	40 937	62 659	82 574	44,8%
'4411	11 357	18 417	31 133	428 432	623 868	797 132	48 346	62 656	77 555	40,1%
'8415	11 017	13 561	26 653	462 413	572 240	820 705	151 104	214 981	342 630	7,8%
'3917	13 341	16 182	20 753	537 640	648 863	772 845	102 761	127 104	152 075	13,6%
'8536	10 739	14 239	17 263	498 865	593 691	751 254	228 799	273 892	340 893	5,1%
'6907	9 730	14 943	16 718	685 908	829 383	1 014 595	39 233	53 058	70 382	23,8%
'7005	6 965	7 161	15 324	39 625	70 455	124 130	24 690	30 018	48 013	31,9%
'8302	10 510	13 115	13 998	480 605	572 477	695 641	72 435	91 090	109 765	12,8%
'7610	6 648	7 975	13 606	314 659	367 683	520 787	17 712	21 442	40 577	33,5%
'6802	5 813	7 445	10 119	913 015	1 060 344	1 322 489	14 586	18 060	23 261	43,5%
'6806	2 451	5 381	9 603	17 795	46 601	85 361	20 590	26 025	40 166	23,9%
'9406	2 906	4 764	9 518	209 191	224 288	282 436	16 846	21 727	34 461	27,6%
'7318	3 972	4 856	9 188	391 178	545 937	768 050	79 634	101 748	132 921	6,9%
'7306	3 605	4 710	8 209	882 851	1 426 370	1 837 030	78 519	41 872	53 441	15,4%
'7215	2 047	3 501	8 059	58 597	107 989	134 561	15 466	26 739	39 378	20,5%
'3925	3 452	5 061	7 940	243 015	331 470	419 177	26 808	38 512	51 108	15,5%
'4412	1 031	3 449	7 451	18 120	36 758	92 315	24 230	31 172	42 833	17,4%
'7019	1 722	4 561	7 226	81 673	126 341	163 901	22 890	31 392	38 494	18,8%
'9405	3 524	4 267	7 206	203 004	250 646	318 033	101 231	136 768	157 417	4,6%
'854442	2 750	4 025	7 004	114 283	162 558	192 650	78 017	96 837	109 119	6,4%
'7217	1 606	3 132	6 718	162 654	247 097	275 263	10 780	14 026	21 567	31,1%
'4418	2 269	3 705	6 091	136 965	167 435	252 807	24 224	35 449	49 761	12,2%
'6910	3 451	4 682	5 802	237 470	289 100	326 964	20 496	27 662	29 157	19,9%
'3208	3 360	4 058	4 951	121 748	150 172	244 119	44 123	55 092	61 241	8,1%
'3214	3 336	3 783	4 944	209 366	273 735	386 728	37 806	44 545	55 362	8,9%
'848180	3 111	4 200	4 562	338 200	411 931	498 688	91 468	105 364	128 134	3,6%
'7322	4 630	6 431	4 345	380 372	555 329	504 160	7 844	11 992	9 338	46,5%
'6807	421	719	4 226	26 636	28 599	44 485	16 668	20 271	25 865	16,3%
'7307	2 182	2 700	4 006	112 829	149 174	187 263	37 489	32 934	39 562	10,1%
'6809	619	2 730	3 570	61 762	84 259	95 562	5 438	7 599	10 188	35,0%
'6904	60	139	3 415	3 726	5 936	17 246	17 415	17 776	26 785	12,7%
'6810	3 660	3 040	3 320	84 286	137 483	152 277	16 132	17 811	20 582	16,1%
'7317	1 364	1 655	3 208	56 632	86 694	107 985	5 882	6 661	9 670	33,2%
'7305	614	672	2 478	218 899	165 104	413 562	134 912	7 757	5 416	45,8%
'2520	2 050	1 720	2 388	73 265	104 426	108 428	4 108	3 940	5 097	46,9%
'7303	119	255	2 259	37 549	35 859	55 946	13 844	9 224	15 231	14,8%
'7304	1 127	954	2 103	32 267	40 589	71 301	38 521	55 689	89 329	2,4%
'3922	1 380	1 631	1 950	104 607	138 699	175 137	15 531	22 268	30 417	6,4%
'8301	1 366	1 803	1 665	114 079	121 685	143 165	30 640	38 903	46 146	3,6%
'8403	1 191	2 591	1 640	453 183	528 390	562 325	19 639	24 701	20 271	8,1%
'3918	675	942	1 624	43 301	59 483	95 172	6 552	9 272	13 308	12,2%
'842810	605	930	1 232	115 477	125 943	186 765	18 545	16 079	18 984	6,5%
'3209	790	868	1 204	62 299	67 519	86 848	17 700	21 623	25 055	4,8%
'7324	2 255	1 014	968	57 513	77 048	87 690	21 358	17 020	19 000	5,1%
'7615	343	787	675	171 741	226 512	210 148	8 787	14 348	12 550	5,4%
'6811	125	227	573	18 754	27 692	35 074	817	1 385	1 886	30,4%
'7016	341	347	555	8 584	12 129	16 938	1 542	1 489	1 888	29,4%
'7008	961	1 030	447	70 611	85 733	122 543	1 355	1 798	1 064	42,0%
'8402	256	210	420	28 684	49 973	38 740	8 892	5 062	9 345	4,5%
'3210	159	209	308	15 297	16 357	25 257	2 077	2 791	3 459	8,9%
'6905	40	185	275	3 765	6 135	9 400	18 467	22 902	29 890	0,9%
'4814	60	161	218	14 952	20 812	23 567	3 240	3 796	3 956	5,5%
'7003	281	47	193	3 464	2 087	3 403	2 345	3 852	5 539	3,5%
'851610	56	149	130	10 896	14 123	20 041	6 971	9 774	11 223	1,2%
'841919	25	20	32	11 920	16 382	20 668	2 024	3 938	7 919	0,4%
'8404	7	87	8	10 303	11 924	17 013	305	725	294	2,7%
'7004	33	25	2	1 954	872	1 410	162	48	56	3,6%
'6803	2	2	0	763	708	2 019	88	200	258	0,0%
'841911	1	1	0	13 826	15 579	9 862	131	981	117	0,0%
'851621	0	2	0	2 814	2 203	2 219	1 183	1 369	2 260	0,0%
TOPLAM	297 814	420 856	671 724	17 796 933	24 641 843	30 852 959	2 238 071	2 647 412	3 514 593	19,1%

Kaynak: Trademap

MEVZUAT

Bulgaristan piyasasına sürülen inşaat malzemelerinin uyması gereken standartlar ve kurallar AB'nin 305/2011 sayılı İnşaat Malzemeleri Regülasyonunda ele alınmıştır. İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna göre inşaat malzemeleri, inşaatlarda kalıcı bir şekilde kullanılmak üzere üretilen ve piyasaya sürülen ürünlerdir. Bahse konu ürünler, inşaatların temel özelliklerinin kalitesini belirlemektedir. 2013 yılında yürürlüğe girdikten sonra İnşaat Malzemeleri Regülasyonu çoğu inşaat malzemeleri için CE işareti zorunluluğunu getirmiştir ve bu şekilde AB piyasasında satılan inşaat malzemelerinin kalitesine ilişkin bilgilerin uyumlaştırılmış bir şekilde sunulmasını sağlamıştır.

Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı - hEN

İnşaat Malzemeleri Regülasyonunun temelinde Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı bulunmaktadır. Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı, Avrupa Komisyonu'nun onayladığı standardizasyon kuruluşları tarafından kabul edilen bir standarttır. İnşaat malzemeleri sektöründe standartlar, ürünlerin temel özelliklerinin kalitesinin tespit edilmesinde kullanılan metodoloji ve kriterleri belirlemektedir. Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı kapsamında olan inşaat malzemelerinin Bulgaristan piyasasına sunulması için üreticiler tarafından kalite beyannamesi hazırlanıp ürünlere CE işareti iliştirilmesi gerekmektedir. Ulusal standardizasyon kuruluşları 50 – 100 euro karşılığında Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı ve ilave standart metinlerini satmaktadır.

Hazırlık Prosedürleri

Şirketlerin Bulgaristan piyasasına inşaat malzemeleri sürebilmeleri için geçmeleri gereken bazı prosedürler bulunmaktadır. İlk aşamada ürünün Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı kapsamında olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Ürünün Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı kapsamında olduğu durumlarda, ürüne CE işareti iliştirilmesi şarttır. Genel olarak ürünlerde CE işaretinin zorunlu olmadığı durumlarda bile, şirketler müşterilerin taleplerini karşılamaları doğrultusunda ürünlerine CE işareti iliştirmektedir. Bu durumlarda üreticiler bir Teknik Değerlendirme Kurumundan Avrupa Teknik Değerlendirmesi (European Technical Assessment) talep etmektedir. Avrupa Teknik Değerlendirmesi başvurusunun isteğe bağlı yapılmasına rağmen, değerlendirmenin üretici şirkete sunulduğu andan itibaren kapsadığı ürünlere ilişkin kalite beyannamesi düzenlenmesi ve CE işareti iliştirilmesi zorunlu hale gelmektedir.

Teknik Dokümantasyon

Kalite beyannamesi (Declaration of Performance) düzenlenmesinde bir takım teknik dokümantasyona ihtiyaç duyulmaktadır (test raporları, bileşen tanımları, üretim süreçleri vs.). Bu tür belgeler bizzat üreticiye ait olmakla birlikte mevzuatın öngördüğü durumlarda sadece yetkili

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

kurumlara sunulması zorunluluğu bulunmaktadır. Teknik dokümantasyon düzenleme süreci, ürünlerin temel özelliklerinin kalitesinin (testler, hesaplamalar veya Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı ve Avrupa Teknik Değerlendirmesinde gösterilen metodolojiler aracılığı ile) değerlendirilmesinden ve üretim süreci kontrolünün tanımlanmasından oluşmaktadır.

Teknik dokümantasyonun düzenlenmesi üreticinin sorumluluğudur. İthalatçılar, üreticilerin gerekli teknik dokümantasyonu düzenlediğini ispat etmek ile yükümlüdür. Distribütörler, inşaat malzemelerine eşlik eden belgeleri temin etmek ile yükümlüdür (kalite beyannamesi vs.) – bu belgelerin temelinde olan teknik dokümantasyon distribütörlerin sorumluluğu değildir.

Kalite Beyannamesi (Declaration of Performance)

Aksı öngörülmediği müddetçe Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı kapsamında olan veya Avrupa Teknik Değerlendirmesi almış olan bir inşaat malzemesi için kalite beyannamesinin düzenlenmesi zorunludur. Teknik dokümantasyonun düzenlenmesinden sonra İnşaat Malzemeleri Regülasyonunda sunulan formata uygun bir şekilde kalite beyannamesinin düzenlenmesi gerekmektedir. Kalite beyannamesinin ürünün piyasasına sunulacağı ülkenin dilinde hazırlanması gerekmektedir. Üreticiler, teknik dokümantasyonu olduğu gibi kalite beyannamesini de düzenlemek ile yükümlüdür. İthalatçılar, kalite beyannamesinin altyapısını oluşturan teknik dokümantasyonun üretici tarafından düzenlendiğini ispat etmek zorundadır. Distribütörler ise ürünlere eşlik etmesi gereken belgeleri (kalite beyannamesi vs.) temin etmek zorundadır.

Bireysel olarak üretilmiş, sipariş üzerine üretilmiş, seri üretim dışında üretilmiş, resmi inşaat projeleri çerçevesinde geleneksel bir biçimde veya tarihi eserleri korumak amacıyla üretilmiş ürünlere kalite beyannamesinin eşlik etmesi zorunlu değildir.

CE İşareti

Üreticilerin kalite beyannamesine sahip ürünlere CE işareti iliştiirmeleri zorunludur. Kalite beyannamesi olmayan ürünlere ise CE işareti iliştilmesi yasaktır. Ürünlere CE işareti iliştilmesi ile ilgili prosedürler:

1. Gerekli bilgilerin toplanması (kalite beyannamesinde yer almaktadır);
2. Etiketinin tasarlanması;
3. Etiketinin basılması;
4. Etiketinin ürüne iliştilmesi.

Gerekli bilgilerin nerdeyse tamamı kalite beyannamesinde mevcut olduğundan dolayı 1. ve 2. prosedürler birlikte gerçekleşebilmektedir. 3. ve 4. prosedürlerin de birlikte gerçekleşme imkanı bulunmaktadır (CE işaretinin direkt olarak ürünün üzerine veya ürün paketinin üzerine yerleştirilmesi mümkün olduğu durumlarda). CE işaretinin ürüne iliştilmesi üreticinin

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

yükümlülüğüdür. İthalatçılar ve distribütörler sadece ürünün veya ürün paketinin üzerinde CE işaretinin iliştirilmiş olduğunu ispat etmek zorundadır.

Kalite Beyannamelerinin ve Teknik Dokümantasyonun Muhafaza Edilmesi

Üreticiler, ürünlerine ait kalite beyannamelerini ve teknik dokümantasyonu 10 yıl boyunca muhafaza etmek zorundadır. Kolay bir görev olarak görünmesine rağmen, binlerce ürüne ait belgelerin muhafaza edilmesinin yönetimi kolay bir süreç değildir. Kalite beyannamesi hazırlandıktan sonra üzerinde herhangi bir değişiklik yapılamaz. Değişiklik yapılması gerektiği durumda yeni bir kalite beyannamesi düzenlenmektedir ve yeni belge eski beyannamenin orijinali ile birlikte muhafaza edilmektedir. Teknik dokümantasyonu 10 yıl boyunca muhafaza etme zorunluluğu üreticiler için olduğu gibi ithalatçılar ve yetkili temsilciler için de geçerlidir. Distribütörler için böyle bir yükümlülük bulunmamaktadır.

Kalite İstikrarı

Üreticiler, beyan ettikleri kalite seviyesini muhafaza etmelerini sağlayacak prosedürlere (üretim kontrol prosedürleri) uygulamak zorundadır. Bahse konu prosedürler kapsamında üreticiler, üretim kontrol sistemlerine, personel eğitimine, ekipman alımı ve bakımına yatırım yapmaktadır. İş süreçlerinde kalite yönetim ve gözetim prosedürlerinin standartlara uygun olarak işlediği sertifikalar ile kanıtlanmaktadır (örnek: ISO 9001).

Etiketleme

CE işaretine ilave olarak ürünler veya ürün ambalajının etiketlenmiş olması gerekmektedir. Etiketin içermesi gereken bilgiler: Ürün türü, ürün partisi, seri numarası, üreticinin adı, markası ve adresi.

Kullanma Kılavuzu ve Güvenlik Bilgileri

Üreticiler, ürünlerinin satılacağı ülkedeki müşteriler tarafından kolayca anlaşılabilir kullanma kılavuzları ve güvenlik bilgileri sağlaması gerekmektedir. İthalatçılar için de bu yükümlülük geçerlidir.

Düzeltilme Eylemleri (Taking Corrective Actions)

Üreticiler, ithalatçılar ve distribütörler aşağıdaki durumlarda düzeltme eylemleri gerçekleştirmek zorundadır:

- Ürünün kalitesi, kalite beyannamesi veya İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uymuyor veya uymayacağına yönelik şüpheler var ise;
- Ürün kullanıcılar için tehlike arz ediyor ise.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bu durumların meydana gelmesi halinde sorumluluk sahibi şirket:

- Ürünü, kalite beyannamesindeki beyan edilen kalite seviyesine getirmek veya İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uygun hale getirmek;
- Ürünü piyasadan çekmek;

ile yükümlüdür.

Ürün kullanıcılar için tehlike teşkil ediyor ise, sorumluluk sahibi şirketin yetkili kurumlara bu konuda hemen bilgi vermesi gerekmektedir.

Ulusal Kurumlar ile İşbirliği

İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna göre, yetkili ulusal kurumlar tarafından gerekçeli bir talep olduğu takdirde şirketler:

- Ürünlerinin kalite beyannameleri ile uyumlu olduğunu kanıtlamak için gerekli belge ve bilgiyi sunmak zorundadır;
- Ürünlerinin İnşaat Malzemeleri Regülasyonu ile uyumlu olduğunu kanıtlamak için gerekli belge ve bilgiyi sunmak zorundadır;
- Piyasaya sürdükleri risk teşkil eden ürünlerin, piyasadan çekilmesi için ulusal kurumlara yardım etmek zorundadır;
- İş yaptıkları diğer şirketlerin (müşteriler, tedarikçiler) belirlenmesi için ulusal kurumlara yardım etmek zorundadır.

Uyumluluk ve Piyasa Denetimi

Şirketlerin İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uyup uymadığını kontrol etmek AB üye ülkelerinin sorumluluğudur. Bu doğrultuda üye ülkeler piyasa denetimini gerçekleştirmektedir. Yetkili makamların piyasa denetiminde belirlenen standart veya kurallara uygun olmayan ürünler tespit etmesi durumunda, şirketler bu ürünleri AB mevzuatına uyumlu hale getirmek ve yetkili kurumlara gerekli olan tüm desteği vermek zorundadır. Bu yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirketlere yerel mevzuat gereğince cezalar uygulanmaktadır.

Şirket Sorumlulukları

Bulgaristan piyasasına sürülen inşaat malzemeleri ile ilgili üretici, ithalatçı ve distribütör şirketlerin birtakım sorumlulukları vardır.

Üreticilerin Sorumlulukları

Üretici şirketler Bulgaristan piyasasına inşaat malzemelerinin sürülmesinde nicelik ve nitelik olarak en fazla sorumluluk sahibidir (teknik dokümantasyonun hazırlanması, kalite beyannamesinin

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

hazırlanması, CE işaretinin iliştirilmesi, üretim kontrol sistemlerinin geliştirilmesi, kullanma kılavuzu ve güvenlik bilgilerinin hazırlanması, kalite beyannameleri ve diğer belgelerin muhafaza edilmesi vs.). İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna göre, yukarıda bahsi geçen yükümlülükler bazı durumlarda gerçek anlamda üretici olmayan şirketler için de geçerlidir. Kendi markası altında piyasaya ürün süren veya piyasada mevcut olan bir ürünü kalite beyannamesindeki verilerini etkileyecek bir şekilde değiştiren ithalatçılar veya distribütörler için üreticiler için getirilen yükümlülükler geçerlidir. Bulgaristan'daki şirketler kendi markası altında ürün sattıklarında veya üreticilerin bizzat üretmedikleri ürünleri kendi ürün portföyünün bir parçası olarak sattıklarında yukarıda bahsi geçen kurallar devreye girmektedir. Bu durumlarda ürünleri satan şirketlerin gerçek üretici olmamasına rağmen, üreticilerin tabi oldukları kurallara uymaları gerekmektedir. Bu kurallar kapsamında olan ithalatçılar/distribütörler kalite beyannamelerini düzenlemeleri için ürüne ilişkin teknik dokümantasyona sahip olmaları gerekmektedir. Bunun dışında bahse konu şirketlerin yetkilendirilmiş bir kuruluştan üretim kontrol prosedürlerinin İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uyumlu olduğuna dair sertifika almaları gerekmektedir.

İthalatçıların Sorumlulukları

Üreticilerden sonra en fazla sorumluluk sahibi ithalatçı şirketlerdir (ithalatçıların üreticiler ile aynı sorumluluklara sahip oldukları durumlar hariç). İthalatçıların temel sorumluluğu, ürünlerin Bulgaristan piyasasına İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uyumlu bir şekilde sürülmesini temin etmektir. Bu anlamda ithalatçı şirketler, üreticinin ürünlere ilişkin teknik dokümantasyonu ve kalite beyannamesini düzenlediğini, üretim kontrol prosedürlerinin usulüne göre gerçekleştirildiğini, CE işaretinin iliştirildiğini ve kullanma kılavuzu ve güvenlik bilgileri gibi diğer gerekli evrakların hazırlandığını ispat etmek ile yükümlüdür.

İthalatçılar ürünlere kendi isimlerini, markasını ve adresini gösteren bir etiket iliştirmek zorundadır. Bu şekilde ithalatçılar ürünlerin kalite beyannamesinde beyan edilen kalite seviyesini teyit etmektedir. Yetkili kurumların uygun gördüğü durumlarda ithalatçılar ürünler ile ilgili numune sunmak ve gerekli olduğunda ürünleri piyasadan çekmek zorundadır.

İthalatçılar ürünlere ilişkin belgeleri belirli süreler çerçevesinde muhafaza etmek ve yetkili kurumlara gerekli olan tüm yardımı sağlamak zorundadır.

Distribütörlerin Sorumlulukları

İthalatçılarda olduğu gibi distribütörler de ürünlerin piyasaya İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna uyumlu bir şekilde sürülmesini temin etmek zorundadır. Buna rağmen tedarik zincirinde distribütörlerin genellikle ikinci veya üçüncü şirket olmalarından dolayı, bu şirketlerin taşıdığı sorumluluklar nispeten daha azdır (distribütörlerin üreticiler ile aynı sorumluluklara sahip oldukları durumlar hariç). Genel olarak distribütörler ürünlerin CE işareti taşıdığını, gerekli belgelerin ürünlere eşlik ettiğini ve etiketlemenin usulüne göre yapılmış olduğunu ispat etmek zorundadır. Üreticiler ve

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

ithalatçılarda olduğu gibi distribütörler de yetkili kurumlara gerekli olan tüm yardımı sağlamak zorundadır.

Yetkili Temsilcilerin (Ticari Temsilcilerin) Sorumlulukları

Yetkili temsilciler üretici tarafından belirli yetkiler verilmiş ve AB’de yerleşik kişilerdir. Tüm şirketler arasında yetkili temsilciler en az sorumluluk sahibi olanlardır. İnşaat Malzemeleri Regülasyonuna göre, yetkili temsilcilerin teknik dokümantasyon ve kalite beyannamesi düzenleme veya CE işareti ilaştırma hakkı yoktur. Buna rağmen yetkili temsilciler, ürünlerine ilişkin teknik dokümantasyonu ve kalite beyannamesini belirli süreler çerçevesinde muhafaza etmek ve yetkili kurumlara gerekli olan tüm yardımı sağlamak zorundadır.

Profesyonel Nihai Tüketicilerin Sorumlulukları

Profesyonel nihai tüketiciler tedarik zincirinin sonunda bulunmaktadır ve müteahhitler, mimarlar ve tasarımcılarca temsil edilmektedir. Bahse konu şirketler aldıkları ürünlere ilişkin belgeleri müşterilerinin taleplerine göre muhafaza etmektedir.

Nihai Tüketicilerin Sorumlulukları

Nihai tüketiciler grubu geniş bir yelpaze altında toplanmaktadır – özel kullanım için inşaat malzemeleri sipariş eden kişiler, ev sahipleri, kiracılar, sektörel dernekler, başka dernek temsilcileri, laboratuvarlar, test gerçekleştirme tesisleri vs.

İnşaat Malzemeleri Regülasyonu ve ilgili mevzuat hakkında daha ayrıntılı bilgiye Avrupa Komisyonu’nun web sitesindeki İnşaat Malzemeleri bölümünden ulaşmak mümkündür:

https://ec.europa.eu/growth/sectors/construction/product-regulation_en

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

SEKTÖREL FUARLAR

Tablo 21 Bulgaristan'daki Sektörel Fuarlar

Sıra	Fuarın Adı	Fuarın düzenlendiği şehir	Fuarın düzenlendiği sektör	Organizatörün adı	Web
1	Architectural Building Week, 03-06 Nisan 2024	Sofya	İnşaat makinaları ve malzemeleri	Inter Expo Center	https://buildingweek.bg/index.php/en/
2	Green Energy (Architectural Building Week ile eşzamanlı yapılmaktadır) 03-06 Nisan 2024	Sofya	Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynakları, akıllı şehirler	Inter Expo Center	https://buildingweek.bg/index.php/en/
3	Filiba Teknik Fuarı – her yılın Eylül – Ekim aylarında gerçekleştirilmektedir	Plovdiv	Teknoloji, makina ve sinai çözümler fuarı	International Fair Plovdiv	http://www.fair.bg/NR/exeres/3C5617A7-2B89-45FE-9310-50B849F78A32.htm

İLGİLİ DEVLET KURUMLARI, SEKTÖREL KURULUŞLAR, SEKTÖREL SİTELER

- Bölgesel Kalkınma ve Bayındırlık Bakanlığı - <https://www.mrrb.bg/en/>
- Bulgaristan İnşaat Odası - <https://ksb.bg/>
- Bulgaristan Mimarlar Odası - www.kab.bg
- Yatırım Proje Mühendisleri Odası - www.kiip.bg
- Stroitel (Bulgaristan İnşaat Odası Yayını) - <http://vestnikstroitel.bg/>
- Stroitelstvo Gradit (Online Gazete) - <http://gradat.bg/>
- Stroiteli (İnşaat Malzemeleri ve Teknolojileri Yayını) - <https://stroiteli.elmedia.net/bg/index.html>
- The Building (İnşaat Ve İnşaat Malzemeleri Dergisi) - www.the-building.eu
- Nash Dom (İç Dekorasyon Dergisi) - www.nashdom-bg.com
- Kashtata (Ev Mobilyası ve Dekorasyon Dergisi) - www.ka6tata.com
- <https://stroiteli.bg/>
- <http://www.1kam1.com/>
- <http://www.stroitelstvoimoti.com/>
- <http://www.citybuild.bg/>
- <http://www.bgstroitel.com/>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

KAYNAKÇA:

1. Bulgaristan İnşaat Odası 2022 İnşaat Sektörü Raporu
2. Bulgaristan İnşaat Odası 2023 İlk Yarı İnşaat Sektörü Raporu
3. <http://www.nsi.bg/>
4. <http://bnb.bg/>
5. <https://gradat.bg/>
6. <https://www.capital.bg/>
7. <https://www.investor.bg/>
8. <https://bmgk.bg/>
9. <https://www.trademap.org/Index.aspx>
10. ICAP verileri
11. <https://www.kai.bg>
12. <https://rcci.bg>
13. <https://duratiles.bg/>
14. <https://www.economic.bg/>